

DELAVSKI Vestnik

Letnik XXVII.

Celovec, petek, 28. juli 1972

Štev. 30 (1567)

Kongres
mednarod-
nega
združenja
AIDLCM
v Celovcu:

Vsak narod ima svojo vrednost

ne glede na to,
ali je velik ali majhen

V dneh od 22. do 24. julija je v celovski Delavski zbornici zasedal 6. kongres Mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur (AIDLCM). Na kongresu so se zbrali zastopniki oz. pripadniki različnih narodnostnih in jezikovnih skupin iz mnogih evropskih dežel; nekateri so prišli tudi do 2000 km daleč, kar je gotovo prepričljiv dokaz živega zanimanja in globoke ljubezni do naroda in materinega jezika. Sploh je bil na kongresu posebno poudarjen pomen materinega jezika, kajti „načelo priznavanja materinega jezika — kakor je poudaril generalni tajnik združenja Georges Costa — je za nas dokaz moralnih vrednot neke oblasti, neke družbe“.

Na otvoritveni seji, ki so se je poleg članov združenja in zastopnikov posameznih skupin udeležili tudi številni gostje, med njimi deželni svetnik Rudolf Gallob, deželni poslanec Hanzl Ogris, dvorni svetnik dr. Joško Tischler kot predstavnik Avstrijske lige za človekove pravice in drugi, je navzoče v imenu pripravljalnega odbora pozdravil predsednik ZSO dr. Franci Zwitter. Izrazil je veselje, da si je združenje za svoj kongres izbralo prestolnico naše dežele, to je ene izmed pokrajin, kjer se slikajo tri velike evropske kulture in tri velike evropske narodne družine, in sicer germanski, romanski in slovanski svet. „Ta pokrajina pa je še prav posebno zanimiva zaradi tega, ker na stičišču teh treh kultur in narodov živijo trdi narodnostne skupine, ki so ogrožene glede svojega jezika in svoje kulture; da omenim samo turkolsko narodnostno skupnost in Slovence v Benečiji, pa tudi slo-

venski narodni manjšini v Avstriji in Italiji sta ponekod na svojem avtohtonem bivališču prav tako jezikovno in kulturno ogroženi v svojem obstoju in nadaljnjem razvoju.“ Kongresu je želel mnogo uspeha pri delu ter učinkovite sklepe za prihodnje plemenito prizadevanje v korist ogroženih jezikov in kultur.

V imenu dežele Koroške je kongres pozdravil deželni svetnik Rudolf Gallob (njegova izvajanja objavljamo na posebnem mestu — op. ured.), v imenu Avstrijske lige za človekove pravice pa dvorni svetnik dr. Joško Tischler, ki je poudaril, da sta jezik in kultura specifična značilnost vsakega naroda in tudi vsake manjšine, zato sta vredna vsega upoštevanja.

Trenutni položaj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem je v strnjeni obliki prikazal dr. Pavle Apovnik. Uvodoma je opozoril na določila člena 7 državne pogodbe in izjavil, da koroški Slovenci priznajo, da se je odnos države in družbe do nas v letih po sklenitvi državne pogodbe spremenil v pozitivnem smislu; dosegli smo določene pravice in naša lojalnost do avstrijske republike je bila tudi uradno priznana. „Vendar pa moramo 17 let po sklenitvi državne pogodbe ugotoviti, da so pravice, ki so nam zagotovljene v členu 7, le delno in pomanjkljivo uresničene. Zakoni, ki so bili sklenjeni za iz-

vedbo teh določb, ne upoštevajo naših ugovorov in pomislekov. Ravno ob vprašanju dvojezičnih topografskih napisov pa so Slovencem sovražni krogi ponovno zanetili mržnjo do Slovencev in je spet opaziti izpade proti naši narodnostni skupnosti, izpade, ki so brez dvoma sad načrtne protislovenske gonje.“

V svojem kratkem referatu je dr. Apovnik dejal, da koroški Slovenci pozdravljamo odločitev Mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur, da je izbralo Koroško kot kraj svojega 6. kongresa, ker se štejemo med tiste narodnostne skupnosti, ki jim grozi nazadovanje in asimilacija. „V tej nevarnosti se zavedamo, da moremo vztrajati in obstati samo ob podpori demokratičnih sil v Avstriji in posebej na Koroškem, hkrati pa ob vsestranski podpori matičnega naroda, ki si je izbojeval lastno državo v okviru federacije jugoslovanskih narodov.“

Svoja izvajanja je dr. Apovnik zaključil z ugotovitvijo, da je kongres dobrodošla priložnost, da se zastopniki različnih evropskih etničnih skupnosti spoznajo, izmenjajo izkušnje in utrdijo zavest, da ima vsak narod svojo vrednost, ne glede na to, ali je velik ali majhen; da je vsak jezik dobrina, ki jo je treba spoštovati in ohraniti, ne glede na to, ali ga govori sto milijonov ali samo nekaj desetisoč ljudi.“

Koroški Slovenci so udeležence kongresa seznanili tudi s svojo kulturno-prosvetno dejavnostjo. V nedeljo zvečer sta se namreč predstavila moški pevski zbor SPD „Bilka“ iz Bilčova, ki je pod vodstvom mladega pevovodje Francija Kapusa zapel nekaj koroških narodnih pesmi, ter folklorna skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple (ki sta jo spremljala predsednik društva).

(Dolje na 5. strani)

Strpnost in razumevanje za manjšino

najboljši dokaz zrelosti večinskega naroda

Kot predstavnik dežele Koroške se je otvoritve kongresa Mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur prejšnjo soboto v celovski Delavski zbornici udeležil deželni svetnik Rudolf Gallob. V svojem pozdravnem govoru je ob tej priložnosti naglasil:

Vašemu 6. kongresu prinašam pozdrave dežele Koroške in želim, da bi se delegati med svojim bivanjem v naši deželi dobro počutili in da bi poleg gotovo ne lahkih nalog kongresne dejavnosti našli tudi čas, da vsaj malo spoznajo našo deželo in njene ljudi.

Združenje, ki si je zastavilo nalogo, da se zavzema za ohranitev jezika in kulture manjšin, more učinkovito delovati le, če svoje namene in prizadevanja uskladi najprej v svojem lastnem krogu, čemur služijo kongresi, da potem dosežena spoznanja lahko zastopa v javnosti in si prizadeva za razumevanje. Pri izdelavi programa vidim problematiko, ki je bistveni dejavnik uspeha v tem, da se vsakokratne zahteve uskladijo tako, da odgovarjajo željam manjšinskega naroda in so sprejemljive tudi za večinsko narodnostno skupnost. Pojmi kot strpnost in razumevanje za manjšino se ne smejo izkoriščati kot enostranske utemeljevanje utopičnih ciljev ali celo kot sredstvo pritiska, marveč jih je treba pojmovati in tudi razumeti v polnem pomenu besede in vsebine. Samo tako bo možna ohranitev mirnega sožitja tako imenovane manjšine z večinskim narodom in v takem duhu se lahko razvija tudi kulturno življenje manjšinske na-

rodnostne skupnosti. Če bi torej prevladala miselnost, ki bi upoštevala, da neka narodna skupnost govori drug jezik ter goji svoje običaje, ki so se ohranili skozi stoletja in ki niso v nasprotju s splošnim kulturnim konceptom dežele, potem bi tako imenovana večina doprinesla najboljši dokaz svoje zrelosti in veličine za izpolnjevanje naložene ji odgovornosti.

Odgovorni činitelji koroške deželne politike so ob koriščenju danih možnosti trudili za tako politiko sporazumevanja. Le-ta je že doslej bistveno prispevala k boljšemu sporazumevanju s sosednjimi državami in k globitvi prijateljskih odnosov z njimi. V zadnji tretjini 20. stoletja se zdi taka politika sicer kot samoumevna, kar pa v resnici ni, ker pri njenem ocenjevanju čestokrat čustvene emocije vplivajo na stvarno diskusijo in bi to lahko privedlo do — kakor mislim — od nobene strani zaželenih razvojitve naših sodržavljanov, ki vsi so dobri deželani in se brez pridržka priznavajo k skupni domovini.

Če sem v svojih pozdravnih besedah sprožil misel o potrebi sporazumevanja, ki se mi zdi posebno važna, potem ne bi hotel to zožiti zgolj na naše koroške probleme, temveč bi Vaši organizaciji kot zagovornici ohranitve manjšinskih jezikov in kultur priporočal, da z duhom strpnosti in razumevanja oživi vse sklepe, ki jih bo sprejemala v svojem delovnem območju. Pri tem želim Vašemu delu čim boljši uspeh in 6. kongresu Vaše organizacije pri nas na Koroškem dober potek.

Nagrade vstaje slovenskega naroda

Tudi letos so v Sloveniji obhajali 22. julij kot dan vstaje slovenskega naroda. Za to priložnost so v številnih krajih pripravili najrazličnejše svečanosti, srečanja starih borcev, pohode mladine po poteh, znanih iz narodnoosvobodilne borbe, in razne druge prireditve. Spominjali so se zgodovinskega dneva leta 1941, ko se je slovenski narod ramo ob ramo z ostalimi jugoslovanskimi narodi dvignil k upor proti fašističnim okupatorjem ter začel svoj junaški boj za svobodo.

V okviru proslav so tudi letos podelili nagrade vstaje slovenskega naroda, ki jih Zveza združenj borcev NOV Slovenije vsako leto podeli za posebne zasluge na področju umetniškega oblikovanja ideje narodnoosvobodilne vojne. Letošnje nagrade so prejeli:

■ dr. Miroslav STIPLOVŠEK za knjigo o zgodovini Šlandrove brigade;

■ Erna MUSER in Vida ZAVRL za knjigo o ženskem koncentracijskem taborišču Ravensbrück;

■ Vinko TRINKAUS za izvirno pripovedno delo „Črna dolina“;

■ akademski slikar Ivan SELJAK-ČOPIČ za slikarska dela na temo revolucije in NOB;

■ prof. Ciril CVETKO za muzikološko delo ter knjigo „Samospeli 1943—1945“.

Predsednik republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV Slovenije Janko Rudolf je nagrajencem čestital ter izrazil željo, naj bi tudi letošnje nagrade vstaje bile nadaljnja spodbuda tako nagrajencem kakor tudi drugim ustvarjalcem za delo v prihodnje.

Slaba vest Amerike zaradi vojnih zločinov v Vietnamu

Zgodovina odnosov med Ameriko in Združenimi narodi medna še ne pozna takšne „ohladiče“, kakršno so ti odnosi doživeli pred dnevi, ko se je glavni tajnik OZN Waldheim „drznil“ kritizirati ameriške bombne napade na civilne naprave v Severnem Vietnamu. Kakor da bi jih pičile ose, so vodilni ameriški politiki, med njimi zlasti zunanji minister Rogers, poskočili in Waldheimu očitali, da podpira severnovietnamsko propagando proti Ameriki.

Reakcija v Ameriki pa v resnici ni ničesar drugega kot pa najboljši dokaz, da pri Waldheimovem opozorilu ni šlo za kakšno propagando, marveč za dejstva, ki bi jih ameriški voditelji za vsako ceno hoteli prikriti pred mednarodno javnostjo — namreč za dejstvo, da se ameriška vojska v Vietnamu poslužuje sredstev, ki v vsem civiliziranem in omikanem svetu veljajo za najhujše vojne zločine. Saj je vendar višek cinizma, če v Ameriki zdaj trdijo, da je zov in namakalnih naprav v Severnem Vietnamu ne bombardirajo „namenoma“, marveč da bombe morda padajo na te objekte le „po nesreči“. Kako si more Amerika sploh jemati pravico, da bombardira kakršnekoli cilje v Vietnamu?

Slaba vest polagoma tudi v Ameriki sami prodira vedno bolj na površje in je v bodoče ne bo več možno zadušiti. Tudi ne z grožnjami, kakršne si je „zaslužila“ na primer ameriška filmska igralka Jane Fonda, ki je obiskala Severni Vietnam in se na lastne oči prepričala o grozotah, ki jih nad tamkajšnjim civilnim prebivalstvom povzročajo ameriške bombe. Ker je svoje rojake pozvala, naj prenehajo z bombardiranjem, so jo v Ameriki obdolžili, da je izdala domovino. Neustrašna igralka je obtožbe zavrnila zelo odločno: „Med nami je velik izdajalec in rekla bi, da je to Richard Nixon, kajti izdajalec je tisti, ki počenja najstrašnejše zločine, kar je bilo kdaj storjenih.“

O vsem drugem prej kot o čisti vesti pa priča tudi dejstvo, da je nekdanji ameriški pravosodni minister Ramsey Clark odpotoval v Severni Vietnam, kjer naj bi skupaj z mednarodno znanimi strokovnjaki za namakalne sisteme preučil posledice ameriškega bombardiranja. V njegovem spremstvu je tudi predsednik mednarodne komisije za raziskovanje ameriških zločinov v Indokini. Skupina bo ostala v Severnem Vietnamu nekaj tednov, potem pa bo svoje poročilo objavila v Washingtonu, Londonu, Parizu in Københavnu.

Ameriška in mednarodna javnost z zanimanjem pričakuje, kakšne bodo ugotovitve te skupine. Njenega poročila ameriški politiki ne bodo mogli zavrniti kot „propagandno sprotnika“. Toda ne glede na ugotovitve te skupine je že zdaj znanih dovolj podrobnosti o ameriških zločinih v Vietnamu, tako da je slaba vest več kot upravičena.

Kongres AIDLCM

za pravice
manjšin v Avstriji

Na svojem kongresu v Celovcu je Mednarodno združenje za zaščito ogroženih jezikov in kultur sklenilo tudi nekaj intervencij v korist posameznih narodnih in jezikovnih skupin. Tako je kongres med drugim poslal avstrijskemu zveznemu prezidentu Franzu Jonasu brzojavko z naslednjo vsebino:

Ob priložnosti kongresa Mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur v Celovcu naslavljamo na Vas svečani apel ter zahtevamo zaščito in pospeševanje jezikov in kultur manjšin v Avstriji.

Zlasti zahtevamo pravično uresničitev člena 7 državne pogodbe 1955, predvsem določil § 5, ki prepoveduje dejavnost organizacij, ki je naperjena proti pravicam koroških Slovencev.

OB PODPISU SPORAZUMA MED EGS IN AVSTRIJO:

Pogoji za konfrontacijo na mednarodnem trgu so se izboljšali

V soboto sta kancler Kreisky in minister za trgovino Staribacher v bruseljski palači Egmont podpisala globalni in interimski sporazum o postopni odpravi carin v blagovni izmenjavi med deželami EGS in Avstrijo. S tem je bil zaključen dolgoletni proces trdovratnih pogajanj, ki se je pričel leta 1961. V tem procesu so se predstavniki ÖVP vsa leta zavzemali za asociacijo Avstrije z EGS, kar je imelo vedno znova za posledico ugovore Sovjetske zveze in Francije kot podpisnic avstrijske državne pogodbe. Sporazum, ki je bil v soboto podpisan, se od predstav ÖVP bistveno razlikuje. Socialistična vlada je v tem sporazumu dosegla, da bodo carine v blagovni izmenjavi med Avstrijo in desetim deželami članicami EGS po 1. januarju 1973 postopno odpravljene, medtem ko bo Avstrija — odgovarjajoče statusu svoje nevtralnosti — neovirano lahko razvijala svoje trgovinske odnose med preostalimi deželami EFTA ter do dežel COMECON in do svojih ostalih trgovinskih partnerjev.

Ob podpisu sporazuma o postopni odpravi carin v trgovini med EGS in Avstrijo je treba predvsem upoštevati dve. Prvič to, da se je pred tem bruseljska šestorica s sedanjimi članicami EFTA Veliko Britanijo, Dansko, Norveško in Irsko sporazumela, da bodo 1. januarja 1973 vstopile v EGS kot polnovredne članice. Drugič pa je treba upoštevati to, da je bila pripravljena urediti tudi odnose do preostalih članic EFTA. Poleg Avstrije so to še Finska, Islandija, Portugalska, Švedska in Švica, med katerimi imata Švedska in Švica podoben status mednarodne nevtralnosti kot Avstrija. V danih okoliščinah je Avstrija stala pred alternativno, da podvzame vse, da z ustrežajočim sporazumom najde aranžma z EGS, ki bo že čez šest mesecev predstavljala trg 300 milijonov ljudi in na katerega odpade že sedaj več kot 60 odstotkov avstrijske zunanje trgovine, ali pa se znajde v položaju, ko bo kot osamljena mala država v osrčju Evrope v veliki meri izolirana od nadaljnjega procesa evropskega gospodarstva in njegove integracije.

Sedanja vlada se je odločila za prvo pot. In to ne pasivno, marveč iniciativno. Iniciativno zaradi tega, ker je v Bruslju dosegla, da v soboto ni bil podpisan le globalni sporazum o postopni odpravi carin v medsebojni trgovini, marveč tudi sporazum o interimski ureditvi medsebojne trgovine. Poleg tega pa si je zagotovila proste roke v svoji trgovini in gospodarskem sodelovanju z deželami, ki ne pripadajo EGS. Te prostosti dežele, ki so pristopile kot polnovredne članice k EGS, nimajo.

Z interimskim sporazumom je naša država dosegla določene prednosti pred preostalimi državami EFTA. Medtem ko bo globalni sporazum stopil v veljavo 1. januarja 1973, bo posebej za našo državo stopil že 1. oktobra tega leta v veljavo interimski sporazum. S tem dnem bodo obojestransko carine znižane za 30 odstotkov, medtem ko bodo v trgovini s Finsko, Islandijo, Portugalsko, Švedsko in Švico znižane šele 1. januarja 1973. S tem bo imelo gospodarstvo naše države tri mesece več časa, da prilagodi svoje kalkulacije na nove pogoje trgovine z drugimi deželami. To bo pomembno tembolj, ker se bo gospodarstvo naše države s tem lažje pripravilo na prakso reforme obdavčenja prometa z blagom, — na takomimeno vani davek na zvišanje vrednosti — ki je v območju EGS že v veljavi, ki pa bo pri nas stopil v veljavo šele s pričetkom leta 1973. Medtem ko bodo imele ostale članice EFTA le 12 mesecev časa, da se v trgovini z EGS pripravijo na znižanje carin za nadaljnjih 10 odstotkov, bo imelo naše gospodarstvo za to 15 mesecev časa, do 1. januarja 1974. S tem dnem bo namreč stopil v veljavo enolni mehanizem odprave carin, ki se bodo vsako leto znižale za 20 odstotkov, dokler ne bodo v celoti odpravljene.

Podrobnosti pogodb med EGS in Avstrijo, ki jih vsebuje v soboto podpisani sporazum, zaenkrat ni mogoče podrobno analizirati. Skupaj teh pogodb obsega namreč več kot 600 strani. Če pri tem vendar upoštevamo, da je bila EGS vse do zadnjih tednov tista, ki je hotela naši državi oktroirati večje obveznosti od onih, na katere je bila sama pripravljena pristati, potem je v 600 straneh teksta sporazuma bistveno to, da se bo trgovina med članicami EGS in Avstrijo razvijala na osnovi reciprocitete obojestranskih prednosti in obveznosti, pri čemer bo obojestransko odprta pot za nadaljnje dodatne sporazume.

Ti dodatni sporazumi se bodo zlasti nanašali na trgovino s tako imenovanim občutljivim blagom, to je z blagom, katerega surovine je eden od partnerjev uvozil iz dežel, ki z EGS niso pogodbeno vezane. Zaenkrat bodo za to blago v trgovini med EGS

in Avstrijo carine znižane le za 5 odstotkov in bo šele pozneje določeno, kdaj bodo te carine v celoti odpravljene. Posebne dopolnilne pogodbe predvideva globalni sporazum še v trgovini s papirjem ter mlečnimi izdelki. Drugače pa tako imenovani agrarni

Avtomobilska cesta med Vrhniko in Postojno

Dela na novi avtomobilski cesti med Vrhniko in Postojno kljub neugodnim vremenskim razmeram dobro napredujejo in bodo, če ne pride do nepredvidenih težav, točno po načrtu dokončana do konca oktobra, tako da bo ta odsek nove avtomobilske ceste za državni praznik 29. novembra svečano izročen svojemu namenu.

Odsek štiripasovne avtomobilske ceste Vrhnika—Postojna je dolg 32 km. Na tem odseku je treba zgraditi tudi 8 večjih in 33 manjših objektov, kot so mostovi, podvozi itd. Po dograditvi bo to moderna in hitra avtomobilska cesta, kakor jo zahteva vedno večji promet proti morju.

Gradbeni stroški za odsek Vrhnika—Postojna bodo predvidoma znašali 640 milijonov dinarjev, tako da bo na posamezni kilometer nove ceste povprečno odpadlo okoli 20 milijonov dinarjev.

paket globalnega sporazuma ustreza avstrijskim predstavam; vendar morajo njegovim določilom kakor celotnemu sporazumu slediti ustrezni gospodarsko-politični ukrepi znotraj države.

Ob vsem zadovoljstvu nad doseženo vsebino sporazuma z EGS pa nihče ne bo mogel mimo resnice, da so prednosti in breme, ki jih prinaša avstrijskemu gospodarstvu, še vedno neznatne. V kolikor so stvari danes še pregledne, je mogoče reči, da bo naša država s tem na davčnem donosu letos zgubila 400 milijonov šilingov, prihodnje leto pa 1400 milijonov šilingov. Če bo to izgubo lahko nadomestila s prihranki na področju pospeševanja izvoza in s povečanim izvozom, je drugo vprašanje. Na splošno pa so predstavniki avstrijske industrije mnenja, da vsebuje sporazum boljše izvozne pogoje. Tega mnenja vendar ne deli industrija oblačil, ker so v območju EGS oblačila cenejša kot pri nas.

Tako izgleda, da se bo z uveljavitvijo sporazuma praktično že 1. oktobra konkurenca ponudbe na domačem trgu povečala in da sprito tega ne bo prišlo do večjega premika cen. Da bi take premike navzgor preprečila, je vlada že sedaj mobilizirala socialne partnerje, da so v okviru paritetne komisije ustanovili poseben odbor, ki se bo bavil s premiki cen po 1. oktobru. Ta komisija si je edina v tem, da morajo biti vsakega znižanja cen uvoženega blaga deležni zlasti neposredni kupci oz. potrošniki.

Na splošno pripisuje avstrijska javnost sporazumu o postopni odpravi carin med EGS in Avstrijo velik pomen. Uvršča ga takoj za državno pogodbo leta 1955 pred sporazumom o ustanovitvi EFTA 1960. Dosežene pozitivne strani sporazuma priznava tudi ÖVP, čeprav iz razumljivih politično taktičnih razlogov zahteva za domače gospodarstvo spremljevalne ukrepe, katerim se vladna stranka že vnaprej ni odrekla. O teh spremljevalnih ukrepih bo parlament sklepal v septembru tega leta. (bl)

Sejemske priprave v Celovcu

Za letošnji 21. Avstrijski lesni sejem — Celovski sejem, ki bo v dneh od 12. do 20. avgusta na celovškem razstavišču, so priprave v polnem teku.

Sejemska prireditelja v Celovcu, ki je edini vsakoletni lesni strokovni sejem v Evropi, bo seveda tudi letos imela poseben poudarek na vsem fistem, kar je kakorkoli povezano z lesom in njegovo obdelavo. Na tem področju je treba zlasti omeniti sejmsko žago in sejmsko mizarstvo, dva polno opremljena in mehanizirana objekta, ki ju obiskovalci vidijo v obratovanju. Prav tako pa tudi razne druge razstave in manifestacije posredujejo interesantom najnovejše dosežke na posameznih področjih lesnega gospodarstva od gozdarstva in pridobivanja lesa kot surovine tja do najrazličnejših oblik predelovanja in koriščenja.

Zato je tudi razumljivo, da uživa lesni sejem v Celovcu širok mednarodni ugled, o čemer posebno zgovorno priča dejstvo, da polovica sodelujočih razstavljalcev prihaja iz inozemstva. Svojo udeležbo na strokovnem lesnem sejmu je prijavilo skupaj 708 podjetij, od tega polovica inozemskih; splošno pa bo na letošnji sejmski prireditvi v Celovcu udeležbenih 1592 razstavljalcev in od tega približno polovica iz inozemstva, tako da bo na letošnjem sejmu zastopanih skupno 30 držav.

V okviru sejma bo prirejen 3. mednarodni simpozij z naslovom „Gozd, les in tujski promet“, tradicionalno delovno zborovanje evropskih lesnih strokovnih novinarjev pa bo tokrat prirejeno že desetič; za obe prireditvi so najavljeni udeleženci z dvanajstih držav.

Delež kmečkega prebivalstva tudi v Jugoslaviji hitro nazaduje

Po zadnjih podatkih je v Jugoslaviji le še 36,4 odstotka kmečkega prebivalstva, medtem ko je leta 1961 znašal delež še 50,5 odstotka in leta 1953 celo 67 odstotkov. Pri tem pa se podatki za posamezne republike bistveno razlikujejo od jugoslovanskega povprečja. Tako je na primer v Sloveniji, na Hrvaškem in v Črni gori odstotek kmečkega prebivalstva nižji od zveznega povprečja, medtem ko ostale republike tozadevno presegajo zvezno povprečje.

Podatki za razdobje zadnjih deset let kažejo, da je dinamika zmanjševanja odstotka kmečkega prebivalstva v skupnem številu prebivalstva najbolj intenzivna na Hrvaškem, kjer se je v obravnavanem obdobju zmanjšal za 17 odstotkov; sledijo Bosna in Hercegovina (15 odstotkov), potem Črna gora in Makedonija (13 odstotkov), v Sloveniji in Srbiji pa znaša zmanjšanje 12 odstotkov.

Še bolj se razlikujejo podatki, ki se nanašajo na posamezne občine. Od skupno 580 občin v Jugoslaviji je v 37 občinah 10

odstotkov kmečkega prebivalstva, v 27 občinah znaša delež kmečkega prebivalstva 10 do 20 odstotkov, v 29 občinah pa 20 do 30 odstotkov. To pomeni, da je v eni šestini jugoslovanskih občin delež kmečkega prebivalstva v skupnem številu prebivalstva nižji kot 33 odstotkov. Obratno pa je v 186 občinah (kar je 32 odstotkov od skupnega števila občin) več kot 60 odstotkov kmečkega prebivalstva, medtem ko v 96 občinah znaša delež kmečkega prebivalstva celo več kot 75 odstotkov.

Med vzroki, zaradi katerih prihaja do tako hitrih sprememb na vasi, je treba v prvi vrsti omeniti industrializacijo in urbanizacijo, prav tako pa tudi ekonomsko migracijo in neustrezno strukturo kmečke posesti. Zadnji popis kmečkih gospodarstev je namreč pokazal, da odpade na kmečko gospodarstvo povprečno le 3,4 ha zemlje in še od tega je le 2,8 ha obdelovalne zemlje, od tega je 10 milijonov ha obdelanih. Na zasebna kmetijstva odpade 85,6 odstotkov skupnih obdelovalnih površin.

POŠIROKEM SVETU

LIUBLJANA — Tudi letošnji 22. julij so po vsej Sloveniji obhajali kot dan vstaje. V najrazličnejših krajih so se vrstile proslave, srečanja bivših borcev, pohodi mladine po poteh, znanih iz narodnoosvobodilne borbe, odkrivanje spomenikov in druge prireditve. Osrednja ljubljanska proslava je bila hkrati začetek pohoda mladinske brigade „AVNOJ 72“, ki je krenila po poti, po kateri so predstavniki slovenskega naroda leta 1943 pod najtežjimi pogoji potovali na zgodovinsko zasedanje AVNOJ v Jajcu. Član predsedstva republiške konference SZDL Franc Kimovec-Ziga je ob tej priložnosti poudaril, da se revolucionarne tradicije naroda prenašajo na vse generacije, iz roda v rod.

WASHINGTON — Ob koncu svojega uradnega obiska v Sovjetski zvezi je glavni tajnik OZN Waldheim na tiskovni konferenci v Moskvi med drugim pozval Ameriko, naj preneha z bombardiranjem jezov in nasipov v Severnem Vietnamu, ker s tem ogroža varnost in življenje civilnega prebivalstva. Njegova izjava je v Washingtonu izzvala silno ogorčenje ter so predstavniki ameriške vlade Waldheimu očitali, da je nasel severnovietnamski propagandi. Vendar pa razburjenje ameriških politikov ni moglo spraviti iz sveta dejstva, da se Amerika poslužuje očitnih zločinov proti civilnemu prebivalstvu, in da je zato v čedalje večji meri deležna najostrejših obsodb široke mednarodne javnosti.

GEORGETOWN — Župan gvajanske prestolnice Berryl Simon je povedal, da bodo ob konferenci zunanjih ministrov neuvrščeni držav, ki bo prihodnji mesec, odkrili spomenik ustanoviteljem politike neuvrščeni. Na skupen kamnit podstavek bodo postavili poprsja bivšega ganskega predsednika Nkrumah, bivšega predsednika indijske vlade Nehruja, bivšega egiptovskega predsednika Naserja ter jugoslovanskega predsednika Tita. Skulpture bodo izdelali umetniki v domovinah velikih državnikov, postavili pa jih bodo v parku v središču Georgetowna.

MOSKVA — Sovjetska zveza je zabeležila nov uspeh pri raziskovanju vesolja. Kozmični laboratorij „Venera 8“, ki so ga izstrelili 27. marca na 310 milijonov kilometrov dolgo pot, je namreč mehko pristal na Veneri in takoj začel pošiljati na Zemljo razne zanimive podatke o tem daljnem planetu.

BONN — Najnovejša anketa zahodnonemškega inštituta za ugotavljanje javnega mnenja „Infratest“ je pokazala, da priljubljenost kanclerja Brandta med volivci narasča, medtem ko vodja krščanskodemokratske opozicije precej izgublja na ugledu. Za Brandta se je namreč izreklo 49 odstotkov anketiranih, za Barzela pa samo 28 odstotkov. Mnogo bolj zanimiv odgovor glede priljubljenosti enega in drugega politika ter njihovih strank pa bo zahodnonemško prebivalstvo seveda dalo čez nekaj mesecev, ko bodo v Zahodni Nemčiji volili nov parlament.

HANOI — Znana ameriška filmska igralka Jane Fonda, ki se je že večkrat odločno postavila na stran nasprotnikov vojne v Vietnamu, je pred nedavnim obiskala Severni Vietnam. Tudi ob tej priložnosti je ostro obsodila ameriške bombne napade ter pozivala ameriške vojake, naj prenehajo z izpolnjevanjem zločinskih povelj svojih nadrejenih. Svojim rojakom je v pretrajših podrobnostih risala strahote, ki jih povzročajo med vietnamskim prebivalstvom ameriški bombni napadi. V Ameriki pa so se že pojavili ljudje, ki so zahtevali, da je igralko Fonda zaradi tega treba postaviti pred sodišče in jo obsoditi zaradi veleizdaje.

KAIRO — V Egiptu so zadnje nedeljo proslavljali dvajsetletnico egiptovske revolucije. Državni voditelji so ob tej priložnosti obiskali tudi mavzolej, v katerem počiva ustanovitelj moderne Egipta predsednik Gamal Abdel Naser. V puščavi blizu Sueškega prekopa pa so priredili velike vojaške manevre, ki so jih spremljali predsednik Anvar el Sadat in več kot 2000 delegatov, ki so sodelovali na konferenci arabske socialistične unije. Egiptovski voditelji so ob jubileju prejeli čestitke številnih vodilnih državnikov iz vseh delov sveta, med drugim tudi iz Moskve, kar dokazuje, da zahteva predsednika Sadata po umiku sovjetskih vojaških strokovnjakov iz Egipta ni obremenila odnosov med obema državama.

MAJ DANPEK — Zlatarna rudnika bakra Majdanpek bo dala v prodajo štiri vrste zlatnikov. Prvi zlatnik bo krasil lik predsednika Tita, drugi zlatnik bo posvečen jubileju epopeje na Kozari, tretji bo posvečen olimpiadi v Münchenu, četrti zlatnik pa bo posvečen nekdanji kneginji Milici. Vsi zlatniki iz majdanpeške zlatarne bodo izdelani iz 22-karatnega zlata.

Vsak narod ima svojo vrednost

Nadaljevanje s 1. strani

va Peter Kuhar in organizatorja skupine Helena Kuhar), ki je v svojih lepih nošah izvajala domače narodne pleske. Goste je ob tej priložnosti pozdravil tudi predsednik Slovenske prosvetne zveze Hanzi Weiss, ki je predstavil posamezne točke sporeda, predstavnikom raznih narodnih in jezikovnih skupin pa podaril v spomin na srečanje s koroškimi Slovenci gramofonske plošče s posnetki koroških slovenskih pesmi. Tekom večera, ki je potekal v duhu resničnega mednarodnega prijateljstva in medsebojnega razumevanja, so tudi zastopniki drugih skupin v spontani improvizaciji v pesmi in besedi pokazali lepote svojega jezika.

Zlasti pa so koroški Slovenci — kakor tudi nekatere druge skupine — udeležence kongresa opozorili na svoja vprašanja z raznim dokumentarnim in kartografskim gradivom, ki je nazorno prikazovalo položaj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem v preteklosti ter njene probleme danes. Eden izmed udeležencev je razobešene zemljevide komentiral z vzklikom: Pogled je pretretiljiv — kakor da bi rak razjedal slovensko kri! Ravno to gradivo, izdelano na podlagi uradnih podatkov (etnična struktura na južnem Koroškem leta 1846; etnična struktura leta 1951; kraji, ki bodo dobili dvojezične krajevne napise na podlagi ljudskega štetja 1961; znanstveno nerazložljiva gibanja v jezikovni kategoriji „deutsch“ pri ljudskih štetjih 1951 in 1961; območje deportacij slovenskih družin med drugo svetovno vojno), pa je vidno vzemirilo predstavnike tako imenovanega društva prijateljev južnih Tirolcev iz Gradca. Ob konfrontaciji z manjšinsko problematiko znotraj Avstrije so ti gospodje očitno povsem pozabili na svojo vlogo zaslopnikov manjšinskih interesov, čim pa so se znašli v vlogi predstavnikov večinskega naroda, so postali tako izpadljivi, da jih je moral celo generalni tajnik združenja jasno in nedvoumno opozoriti: Nismo tukaj, da bi slovence obtoževali, marveč da jih ščitimo; če bi bil kongres pri južnih Tirolcih, bi jih prav tako ščitili ne napadali!

Sicer pa je pokazal kongres za problematiko koroških Slovencev veliko zanimanje in razumevanje.

V članstvo združenja je bilo sprejetih več pripadnikov naše narodnostne skupnosti, dr. Pavle Apovnik in dr. Luka Sienčnik sta bila izvoljena tudi v odbor, dr. Apovnik pa je poleg tega postal še regionalni tajnik za Avstrijo. Končno je kongres izglasoval brzojavko zveznemu prezidentu Jonasu, v kateri se zavzema za pravice manjšin v Avstriji (besedilo brzojavke objavljamo posebej — op. ured.).

Kongres se je zaključil s tiskovno konferenco, na kateri je generalni tajnik Georges Costa seznanil predstavnik koroškega tiska z namenom in delom Mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur. Pri tem je poudaril, da je manjšinska problematika v svetu izredno pomembna, vendar je bila vse predolgo zanemarjena, kajti obstoj manjšin pomeni za države, v katerih živijo, izredno obogatitev.

Na vprašanje, ali misli, da je manjšinski jezik ogrožen tudi na Koroškem, je generalni tajnik Costa menil, da položaja manjšine ne gre tako na hitro dovolj podrobno oceniti, vendar pa ni mogoče zanikati in je to mednarodno znano, da člen 7 avstrijske državne pogodbe ni v celoti uresničen. Tudi do šturmovega „delikta“, zaradi katerega je združenje interveniralo, ne bi bilo prišlo, če bi bil člen 7 izveden v celoti. Končno je generalni tajnik Costa zavrnil tudi vprašanje glede ugotavljanja manjšine, češ, da so ljudje kulturna bitja, ki jih ne gre enostavno seštevati; sicer pa govorijo svoj jezik in gojijo svojo folkloro, vse to je mogoče videti in slišati in zato danes ves svet ve, da na Koroškem živijo Slovenci!

Predstavnike združenja je med kongresom sprejel tudi jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Bojan Lubej. V prisrčnem pogovoru je nakazal, kako gleda večnacionalna Jugoslavija na manjšinsko problematiko, tako na tuje manjšine v svoji državi kakor tudi na svoje manjšine, ki živijo v drugih državah. Manjšinsko vprašanje v Jugoslaviji ne smatrajo za statistično, marveč ga sproti prilagajajo splošnemu družbenemu razvoju. Pri tem se ravna po načelu dosledne enakopravnosti manjšine z večinskimi narodom ter je obstoj manjšin zaščiten ne glede na njihovo številno moč.

Tedenski spored

POLETNIH KULTURNIH PRIREDITEV V LJUBLJANI

■ Petek, 28. 7. v stolnici PRAŠKI PIHALNI KVINTET in JIRI ROPEK, orgle, iz Češkoslovaške.

■ Četrtek, 3. avgust v letnem gledališču Križank predstava indijskega plesnega gledališča KATHAKALI.

Začetek prireditev ob 20.30 uri.

Prispevki za varstvo narave

Pred nedavnim je izšel 10. letnik brošure „Kärntner Naturschutzblätter“, ki jo izdaja urad koroške deželne vlade. Vsebinska knjižica je zelo zanimiva in poučna ter se bavi v glavnem z vprašanji onesnaženja in varstva okolja. O teh danes zelo perečih vprašanjih razpravljajo v tej brošuri številni predstavniki gospodarskih, kulturnih in političnih ustanov, ki v raznih poročilih in referatih zavzemajo k temu problemu svoja stališča.

Do pred nedavnim smo bili vajeni, da smo razne stvari, ki so za naše življenje osnovne važnosti, vzeli samoumevno na znanje. Vedno večja dinamika v življenjskih in gospodarskih pogledih pa je ustvarila celo vrsto novih problemov, ki jih do sedaj ni bilo. Na primer onesnaženje zraka (tovarniški dim) in onesnaženje vode (industrijske odplake), skratka onesnaženje okolja. Tako stojimo danes pred problemom, ki ga je človek sam ustvaril. Prišli smo nehoti v položaj, da se bomo morali v bodoče bojevati proti negativnim vplivom tehničnega napredka, da si bomo lahko ohranili svoje življenje. Deželni glavar Sima v svojem prispevku poudarja, da je bila Koroška med prvimi deželami, ne samo v Avstriji, temveč tudi med drugimi državami, ki je podvzela ustrezne ukrepe, da obvaruje vodo in

zrak pred grozečo nevarnostjo onesnaženja (kanalizacije v prid sanacije jezer).

Vsebinska brošura se ne bavi samo s splošnimi vprašanji varstva okolja, temveč predvsem z vprašanji, ki tangirajo koroško deželo. Tako je Walter Loub napisal razpravo o raziskovanju jezerskega dna Hodiškega jezera in le-to opremil tudi z zemljevidom. Poleg tega vsebuje brošura še dva nadaljnja zemljevida; barvastega, ki ponazorjuje biološki sestav kakovosti koroških rek, kjer zelo slabo odrežejo reke Glina, Labot in Bela, ter zemljevid, ki ima začitane koroške naravne parke. Tudi o ogroženih borovih gozdovih v Dobrovi, katere so napadli škodljivci (Kiefernbuschhornblattwespe), o ogroženem ptičjem svetu, o jezerih — največjem kapitalu Koroške, o ekshalacijah tovarne v Podklostru, o narodnem parku v Visokih Turah in še o mnogih drugih vprašanjih seznanja ta nad vse zanimiva brošura svoje bralce. 134 strani obsegajoča knjižica je opremljena tudi s slikami ter stane 30 šilingov.

V prepričanju, da bo zanimiva vsebinska brošura našla pri bralcih dober odmev, je samo želeli, da bi se vzgojno delo in ukrepi v tem smislu še nadaljevali.

Antologija avstrijske poezije

bo izšla v slovenskem prevodu

Društvo slovenskih pisateljev bo pri mariborski založbi Obzorja izdalo letos jeseni antologijo povojnega avstrijskega pesništva, ki bo hkrati prvi celovitejši izbor avstrijske lirike v slovenskem prevodu po vojni.

Podobno je bila ob koncu minulega leta v Avstriji predstavljena slovenska poezija zadnjih 50 let, ko je pri solnograški založbi Otto Müller izšla zbirka z naslovom „Neuere slowenische Lyrik“. Omenjena zbirka je obsegala 22 slovenskih pesnikov, sedanja antologija pa bo slovenski javnosti predstavila 21 avstrijskih avtorjev.

Antologijo poezije sta skupaj uredila avstrijska pesnica Jeannie Ebner in slovenski pesnik ter publicist Marijan Kramberger, pesmi iz nemščine pa so prevajali Niko Grafenauer, Edvard Kocbek, Kajetan Kovič in Marijan Kramberger. Zbirka bo predstavila — kakor že povedano — 21 avstrijskih pesnikov, katerih krog sega od koroške „samorastnice“ Kristine Lavantove do mladega Wernerja Koflerja.

Izid zbirke bo nedvomno prispeval k nadaljnjemu spoznavanju in razumevanju med sosednima narodoma in deželama.

Doslej že 1622 maturantov

na slovenskih višjih šolah v Trstu in Gorici

Primorski dnevnik je pred dnevi objavil zanimive podatke o povojnem razvoju števila maturantov na slovenskih višjih šolah. Iz tozadevnega poročila je razvidno, da je od leta 1945 do letos na slovenskih višjih srednjih šolah opravilo veliko maturo že 1622 dijakov, in sicer 525 na trgovskem tehničnem zavodu, 453 na znanstvenem liceju, 350 na učiteljski in 267 na klasičnem liceju. Pri tem so zajeti dijaki, ki obiskujejo omenjene šole v Trstu,

prav tako pa tudi dijaki klasičnega liceja in učiteljskega v Gorici, ker polagajo zrelosne izpite v Trstu.

Tozadevni uspehi so bili posebno razveseljivi v minulem šolskem letu 1971/72, kajti zrelosne izpite je uspešno opravilo 95 kandidatov ali 96 odstotkov. To pomeni, da je bil v omenjenem šolskem letu dosežen nov rekord v številu slovenskih maturantov, saj jih toliko še ni bilo po letu 1945. Na klasičnem in na znanstvenem liceju so tokrat opravili veliko maturo vsi kandidati (25 oziroma 17), na trgovskem tehničnem zavodu jih je izdelalo 29 (eden je padel), na učiteljski pa 24, medtem ko sta dva padla.

Tudi izidi zaključnih izpitov na slovenskih srednjih šolah so bili v minulem šolskem letu zelo zadovoljivi — uspešno jih je opravilo 174 dijakov, eden je padel, dva pa nista bila pripuščena k izpitu. V prejšnjem šolskem letu je na slovenskih srednjih šolah v Trstu uspešno opravilo zaključni izpit 197 dijakov, štirje pa so padli.

Nadalje povzemamo iz Primorskega dnevnika še naslednje zanimive podatke: za šolsko leto 1972/73 je v slovenske osnovne šole doslej vpisanih skupno 1297 otrok, to je za 42 več kot v minulem šolskem letu; za prvi razred je bilo vpisanih 262 otrok, to je 16 manj kot lani, vendar pričakujejo, da bo nekaj nadaljnjih vpisov tudi še pred začetkom novega šolskega leta.

TONE SVETINA

133

UKANA

DRUGA KNJIGA

Spremljale so ga nesrečne okoliščine, da si ni mogel pridobiti zaupanja. V neki vasi je lačen zabredel v župnišče. S pol hlebca kruha pod pazduho ga je pred vrati zagledal komandant Janez. To mu je bilo dovolj, da se je vzmernil, čega je samo videl. Zaman so ga pošiljali v vseh nevarnih urah poizvedovat, imel je srečo. Ni se ga prišla krogla, kar je bilo seveda še bolj sumljivo. Za prehod čez reko mu je Karel dodelil dva stražarja in jima velel, naj ga takoj pihne, če bi skušal pobegniti. Še preden pa se je razlepeni bataljon zbral, je študent prišel h Karlu in Blisku z vestjo, da je izgubil oba stražarja. To ga je nekoliko dvignilo v poveljniških očeh in poslali so ga v kolono brez stražarja.

Sredi noči je bataljon prispel v vas med reko in gorami. Hiše so spale, le psi so se oglašali z vseh voglov. Mislili so že nadaljevati pot, ko sta jih ustavila vpitje in vršič iz vaše gostilne. Obstopili so hišo.

Svarunov namestnik Karel je odprl vrata na stečaj in obstal z naperjeno brzostrelko med podboji. Zadah po vinu in cigaretnem dimu je buhnil vanje. Po sobi so leteli kozarci in stoli, fantje so se mlatili z vsem, kar je komu prišlo pod roke. Cevi orožja in uniforme med vrati pa so pretepače strezilele kakor mrzel tuš. V Karla so strmeli kot v

prikazen. Izza pulta je pomolil glavo debel, dobrodušen gostilničar, ki se mu je obraz raztegnil v proseč nasmeh.

„O, Karel, moj rešenik! Gostilno so mi razbili... Pogled, uničili so me...“

Planil je k njemu in se mu obesil okoli vratu. Med gručo pretepačev je nekdo zavpil:

„Živeli partizani!“

„Kakšna orkamadona pa je to? Domač pretep sredi vojne!“ je zarentačil Marko in se zrinil med vrata.

Karla so nekateri poznali; posebno sta si bila na roke z gostilničarjem. Tik pred vojno je krampal v okolici Kranja kot delavec pri nekem gradbenem podjetju, pa se je večkrat ustavil v tej gostilni, da se je odžejal.

„Karel, zaščiti me!“

„Saj te! Kar napravi se in pojdi z nami!“

„To pa ne, z vami pa nel! Prav rad bi šel, če ne bi bil bolan. Če ne verjameš, imam potrdilo.“

„Pa vi fantje, boste šli z nami? Dobro se znate lepsti, take potrebuje naša vojska. Vse do zadnjega vas z veseljem mobiliziramo.“

Med gručo mož in fantov se je zaslišalo mrmranje. Marko pa je dregnil gostilničarja pod rebra. „Oštir, daj mi en pir. Plačam z dolarji!“

Gostilničar je brž postregel. Marko je nagnil, da so se mu pene obesile po brkih.

Pretepači so začeli ugovarjati. Nenadoma so bili vsi bolni razen štirih, ki so bili takoj nared za odhod. Toda Karel ni popustil. Tako se je bataljon povečal za dvajset vročehrvnih novih borcev. Gostilničar je stočil nekaj sodčkov piva, da so se odžejali vsi, potem pa so se izgubili v noč.

Bataljon se je zavlekel na gozdno pobočje in prepal ostanek noči. Sonce je posvetilo v gozd, ko so razen straž in zased še vsi spali in počivali. Karlu pa je gostilni-

čarjeva pijača in jedača godla po trebuhu. Počasi se je napolil skozi rosi gozd, streljal stran od taborišča. Ko je počenil in so mu hlače zdrsnile čez kolena, je med rjavimi debli zagledal človeka. Brž je potegnil hlače nazaj in se potajil za bližnji grm. Prvi je bil kmet s sekuro v roki, drugi pa je bil v tirolski obleki, z lovskim klobukom, gamsovimi čopom in pištolo v rokah. Oba sta dvignila roke kvišku, ko je Karel pomolil izza grma brzostrelko.

Blisk si je zaspano mel oči, ko ga je Karel brcnil v podplat in podražil:

„Spiš! Jaz pa ti lovim špijone.“

Blisk je mislil, da se šali, toda zagledal je zvezanega Nemca in kmeta. Takoj so ju zaslišali. Kmet je povedal, da ga je Nemec zjutraj navsezgodaj vrgel iz postelje in ga s puško prisilil, da je šel z njim na ogled za bataljonom. Nemca so z vrvmi privezali k smreki, kmeta pa izpustili. Poklicali so osumljenega študenta, da je tolmačil. Šele ob dnevni luči si je Blisk dobro ogledal tega fanta. Slok dečko prijaznih oči, udratih lic, nekoliko upognjen in na videz nenevaren. Prevajal je pazljivo, vesel, da mu zapajo.

Nemec pa je bil hrust. Nič ni tajil, kaj je iskal v hosti. Zvedeli so, da je krajevni vodja nacionalsocialistične stranke, nemški priseljenec in gestapovski izvidnik. Na zadnje vprašanje, zakaj jih je zasledoval, je odgovoril:

„Če bi bil Slovenec, bi bil z vami, ker pa sem Nemec, mi dolžnost velevala, da sem s svojimi.“

„Potem je pa kar v redu,“ je dejal Marko. „Dobil bo, kar je iskal; če ste za to, mu bom privezal na trebuh mino.“

Odvezali so Nemca in mu dali kramp. Pod stražo si je v kotanji med štirimi smrekami začel kopati grob. To mesto si je sam izbral. Medtem sta prišla v taborišče dva vosovca in Nemca zahtevala zase. Povedala sta, da ga lovijo že

Slovenska pesem za goste

V minulih letih se je prosvetna dejavnost naših društev razširila tudi na poletne mesece, tako da nekatera društva oziroma njihovi pevski zbori ne poznajo več počitka in tudi v tem nekdanjem mrtvem času marljivo nastopajo. Do te dejavnosti je privedlo dejstvo, da se tujski promet tudi v naših krajih čedalje bolj razširja. Gostje, ki prihajajo k nam na oddih, želijo spoznati tudi kulturne in druge zanimivosti dežel, v katerih se v tem času zadržujejo. Čeprav so v koroških turističnih centrih sprva namerno molčali o prisotnosti drugega naroda in njegove kulture v deželi, so tujci kajpak sami videli, da tu živimo tudi koroški Slovenci, ki imamo svojo kulturo, ki se pred-

vsem izraža v naši narodni pesmi. Danes pa so nekateri naših pevskih zborov vključeni v redne kulturne koledarje, namenjene prav za prireditve za tujce.

Da naši pevci in tudi folkloristi s svojimi nastopi žanjejo lepe uspehe, smo v našem listu že čestokrat poročali. To zlasti velja za pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva „Danica“ v Št. Vidu v Podjunu, ki posebno pogosto posreduje slovensko pesem tujim gostom iz različnih držav Evrope; seznanja jih z našo pevsko kulturo in s tem dokazuje, da na Koroškem živimo tudi Slovenci. Ob svojih nastopih predstavniki nastopajočih zborov to odkrito povedo. Ko šentvidski in drugi pevci opravljajo to svoje plemenito poslanstvo, brez dvoma doprinašajo tudi dober zgled o mirnem sožitju med narodi v pravem pomenu besede.

V tem duhu sta potekala tudi zadnja koncerta šentvidskega pevskega zbora na Breznikovem kampingu v Spodnjih Vinarah in pri Voglu v Št. Primožu, posvečena gostom, ki se v teh krajih mudijo na svojem letnem oddihu. O kvaliteti zbora, ki poje pod vodstvom Hanzija Kežarja, tu ne bomo posebej govorili, zakaj glasovi šentvidskih pevcev so nam dobro znani in zato tudi ni čudno, da vedno znova navdušujejo tujce s svojo visoko pevsko stopnjo. To še posebej velja za soliste v zboru, kot so Anica Kežar, Micka Hribnik, Vla-

dimir Wakounig in mladi Valentin Hartman.

Kot smo že uvodoma zapisali, v tem okviru nastopajo tudi pevci drugih društev. Sicer ne pojejo povsod v okviru občinskih prireditev, a sami prirejajo tovrstne nastope. Pri tem mislimo na zbor v Ločah ob Baškem jezeru, Logi vasi, Bilčovsu, Železni Kapli in še kje. Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu prav za prihodnjo nedeljo vabi na tako prireditev.

Vendar naši zbori v tem času ne nastopajo samo na takih prireditvah. Tako je pevski zbor iz Loč ob Baškem jezeru minulo soboto gostoval v Begunjah na Gorenjskem, kjer je sodeloval v okviru proslave 90-letnice tamošnjega galskega društva. Pod vodstvom Šimeja Triessniga je zapel osem pesmi in z njimi pred več kot tisočglavim občinstvom na vrtu gostilne pri Jožovcu žel navdušen aplavz. V imenu zbora in loškega društva je prirediteljem izrekel pozdrave podpredsednik Janez Mikl.

Škofiče

Pred nedavnim je Škofiški župnik Alojzij Nadrag obhajal svojo zlato mašo. Pred 50 leti 25. junija je imel primicijo v stolni cerkvi v Celovcu. Svoje prvo službeno mesto je dobil v Št. Jakobu v Rožu, nato pa je postal mestni kaplan v Borovljah. Leta 1925 je prišel v Škofiče za provizorija in pozneje postal župnik, kar je še danes v splošno zadovoljstvo faranov. V letu 1967 je bil imenovan za škofiškega duhovniškega svetnika.

Župnik Nadrag je moral zaradi svojega prepričanja v zadnji vojni mnogo prestati. Že leta 1941 so ga nacisti izgnali iz fare in v taknili v zloglasno koncentracijsko taborišče Dachau, iz katerega se je vrnil leta 1945 zopet nazaj v škofiško faro.

Zaradi splošne priljubljenosti, ki jo uživa župnik Nadrag, je bil slavljen ob svojem zlatem mašniškem jubileju poleg številnih čestitk deležen tudi posebne slovesnosti, pri kateri so poleg cerkvenih pevcev nastopili tudi otroci z recitacijami. V imenu občine je slavljenču čestital župan Bürger, v imenu faranov pa Lovro Kramar, po domače Janšej. Številnim čestilkam se pridružujemo.

Neurja povzročila veliko škodo

Prejšnjo soboto je nad Vovbrsko goro divjala strašna nevihta z nalivi, ki je na območju občin Vovbre in Djekše povzročila veliko gmožno škodo, ki trenutno še ni točno znana, vendar gre v milijone. Vovbrski in Djekški potok sta zaradi naliva tako narasla, da sta prestopila bregove in povzročila veliko razdejanje. Cesta, ki pelje iz Vovber proti Djekšam, je bila na več mestih pretrgana. Trije mostovi čez Djek-

ški potok so bili poškodovani in jih popravljajo. Več kmetij je bilo odrezanih od sveta. Tudi telefonska zveza z Djekšami je bila nekaj časa prekinjena. V Vovbrah se je podivjana voda razlila v kleti, stanovanja in gospodarska poslopja. Tudi neka žaga je bila poplavljena, prav tako ceste in pota, katere so dodatno na več mestih zasuli še zemeljski plazovi. Voda je zgrabila neki traktor in ga odplaknila pod most. Skupno je bilo poplavljenih približno 25 ha polj in travnikov.

Zadnje poplave so tudi na Štajerskem znova povzročile veliko škodo, zlasti v najbolj prizadetih krajih, kot sta Radgona in Lipnica. Na slotine prebivalcev je brez strehe, ker jim je povodenj uničila precej stanovanjskih poslopij. Zvezna vlada je za prvo pomoč prebivalstvu odobrila ustrezna sredstva.

Tudi v Sloveniji v Pomurju in Podravju je minila nevarnost poplav, ostala pa so velika razdejanja. V prizadetih občinah je voda poplavlila okrog 48.000 ha obdelovalne zemlje in povzročila za več kot 250 milijonov dinarjev škode. Samo na vodnogospodarskih objektih reke Mure je za 11,6 milijona dinarjev škode. Koliko je na poškodovanih cestah, mostovih in številnih zgradbah, pa trenutno sploh še ni znano.

Plezalni tečaji

Prvi letošnji turnus plezalnih tečajev, katerih so se udeležili med drugimi tudi trije člani Slovenskega planinskega društva v Celovcu, je končan.

Plezalne tečaje prireja plezalna šola turistične organizacije „Naturfreunde“ pod vodstvom znanega alpinista Petra Sagmeistera. Izhodišča postojanka za plezalne tečaje je „Dom v Košuti“ (1279 m) na zgornjem robu planine Mrzli log nad Selami.

V omenjeni plezalni šoli se planinci lahko vadijo v tečajih za začetnike, v nadaljevalnih tečajih ter v specialnih tečajih za izurjene. Specialni tečaj za izurjene sta z uspehom napravila dr. Jožko Buch iz Celovca in Hanspeter Kuhn iz Svaten nad Št. Jakobom v Rožu, nadaljevalni tečaj pa Hanca Buch iz Celovca.

Vsem trem iskreno čestitamo.

Zanimivosti Rožeka in okolice

Trg Rožek s svojo okolico ni znan samo po novi drvaski elektrarni, katere gradnja se bliža koncu, temveč tudi po živalskem parku, ki je danes glavna tujsko-prometna privlačnost Rožeka.

V omenjenem živalskem parku živi neki jelen z rogovjem, ki ima kar 44 okončin in je to edini jelen na svetu s tako izrazitim rogovjem. Ta kapitalni jelen je star sedem let in je pri najboljšem zdravju. Poleg tega pa živi v tem parku še mnogo drugih živali, tako tudi najmanjša vrsta jelenov — muntjak. Lastnik teh živali je dr. Heinrich Reuss, ki je z živalskim parkom v Rožeku obogatil koroško deželo za nadaljnjo tujsko-prometno privlačnost.

Pred desetletji je Rožek z okolico zaslovel po bogatih predzgodovinskih najdbiščih. Na Bregu pri Rožeku so arheologi izkopali svin-

čene figurice, ki upodabljajo dirjajoče jezdec, ženo z vedrom, grole osebe, štirikolesni voz z dvanašterjo vprego, simbolični sončni obroči itd. Te figurice izvirajo iz šesteriga stoletja pred našim štetjem in predstavljajo nekakšen nagrobni orkras tedanjih prebivalcev. Vse te dragocene najdbe so na ogled v celovškem muzeju.

Pred nedavnim pa je Rožek ponovno zaslovel po predzgodovinskih najdbah. Pri gradbenih delih za novo dravsko elektrarno so našli na kovinasto posodo, za katero so poklicani strokovnjaki ugotovili, da izvira iz halštatske dobe, ki je trajala od 800 do 500 let pred našim štetjem. Najdbe so tako zanimive, da se odgovorni dejavniki avstrijskih dravskih elektrarn bavijo z mislijo, da bi te predzgodovinske dragocenosti razstavljali v Celovcu.

Št. Jakob v Rožu

V torek 18. julija se je primerila v Št. Petru pri Št. Jakobu huda prometna nesreča, pri kateri je izgubil življenje 22-letni avtomobilist Rudolf Ulbing iz Kota pri Št. Jakobu. Vozač avtomobila 26-letni pleskar Helmut Wornig, po domače Brinarjev prav tako iz Kota, je pri prehitovanju izgubil oblast nad vozilom. Začelo ga je zanašati, nakar se je vozilo večkrat prevrnilo in obležalo razbito pod cesto. V avtomobilu se je poleg vozača nahajal tudi njegov prijatelj Ulbing. Oba je pri nesreči vrglo iz avtomobila. Težko poškodovana nesrečnika so prepeljali v beljaško bolnišnico, kjer je Ulbing podlegel poškodbam.

Na isti cesti (rožanski magistrali) le dva kilometra proti zahodu v vasi Kot se je nekaj dni poprej smrtno ponesrečil 23-letni železniški uslužbenec Siegfried Schaunig iz Malenc. Na neznanega vzroka se je z avtom zalezel v obcestni kamen, vozilo se je nekajkrat prevrnilo in obležalo na strehi. Vozača so potegnili mrtvega iz avta, 16-letno šolarico Hermine Sadjak iz Svaten, ki je bila tudi v avtomobilu, pa so težko poškodovano prepeljali v beljaško bolnišnico.

Pred nedavnim so predali svojemu namenu novo mrtvašnico v Št. Jakobu. Gradnja le-te je trajala tri leta in je stala milijon šilingov. Prvi, ki je bil v njej položen na mrtvaški oder je bil nesrečni Rudolf Ulbing iz Kota, ki je v omenjeni nesreči na tako tragičen način izgubil svoje mlado življenje. Nova mrtvašnica je gotovo velika pridobitev za občino in njene prebivalce. Večletna želja se je končno uresničila.

Izlet na Ankogel

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi člane in prijatelje na izlet na Ankogel (3264 m) v Visokih Turah.

Zbirališče v nedeljo 30. julija ob 7. uri zjutraj pred postajo gorske vzpenjače na Ankogel v Malnitsu. Od gorske postaje, ki leži na višini 2700 metrov, je še tri ure hoda na vrh, od koder se nudi čudovit razgled na bližnje in daljnje ledenike ter vrsto neštetih vrhov.

S planinskimi pozdravi!
Odbor!

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

leto dni, pa se jim je vedno izmuznil. Karel in Blisk sta se zakrohotala, rekoč:

„Kar pride nam v roke, gre samo v zemljo. Če ga damo vam, ne vemo, kaj bo z njim. Tako pa smo prepričani, da nam ne bo več škodil.“

Vosovca sta jezno odšla. Tudi z Bliskom se nista marala pogovarjati; zagrozila pa sta, da bosta poročala višjim.

Tirolec je že skopal jamo. Študent pa je dobil priložnost, da se izkaže zanesljivega in zvestega gibanju. Dali so mu italijanko. Malo se je obotavljal, potem pa je le počil gestapovca, ki se je po prvem strelu zvalil v jamo.

Puška mu je ostala in sklenili so, da mu bodo odslej zaupali.

Popoldne jih je obiskala sekretarka rajonskega komiteja, ki se je hotela pogovarjati samo s poveljnikom. Bila je simpatična, odločna ženska srednjih let, opravljena po vojaško, s parabelo za pasom. Karel je zahteval živež in vodnike za mobilizacijo po vaseh. Obljuba je vse. Potem ga je povabila, da si ogleda „glavni stan“ komiteja.

Ko je ženska izginila med drevjem, je Marko zmajeval z glavo in rekel Blisku:

„Tudi jaz bi šel sam z njo. To je kar simpatična oblast, če pa je res ljudska, bomo žele videli.“

Karel se je vrnil pod noč. Pravil jim je, da ga je sekretarka vodila po gozdu nekaj kilometrov daleč. Potem sta se spustila v globel in šla po potočku do gosto poraženega pobočja. Ondi je ženska dvignila smrečico in z njo vred odstranila pokrov. Pred njima je zazijal vhod v zemljanko. Po lestvi sta se spustila noter. V bunkerju, obloženem s hlodi, je zagledal dva pograda za šest ljudi, mizo, klopi, na policah pa vse polno literature Osvobodilne fronte in radioaparata.

Sekretarka mu je obljubila hrano in vodnike, samo da takoj odidejo iz tega gozda. Bala se je, da bodo Nemci hajkali bataljon in odkrili komite. Povedala mu je, da belogardiisti in nemški ogledniki slikajo po gozdovih dan na dan in da so jim uničili nekaj postojank z ljudmi vred. Od prejšnjih članov komiteja sta živa samo še dva.

Ko ji je očital, zakaj se gredo voluharje, se je zasmela vanj in žalostno rekla: „Takoj bi šla z vami v brigado.“ Sita sem skrivanja in bežanja pred vsako močnejšo patruljo.“

Naposled so se sporazumeli. Sekretarka jim je z nočjo pripeljala vodnikov. Ti so odpeljali patrulje v bližnje vasi, kjer naj bi novačila in poiskale hrano.

Blisk je med zbranimi aktivisti previdno poizvedoval o Doris. V glavnem je dobil dobra poročila o njej. Pozornost mu je zbudil visok bledičnik, predsednik gospodarske komisije, ki mu je zaupljivo povedal, da ve za gestapovskega špijona, strojnika v bližnji hidrocentrali, pri kateri se pogosto ustavljajo Nemci. Sam ga je peljal do grape, kjer so se svetlikala okna delavnice. Predlagal je, naj ga ustrelje kar skozi okno, ker je oborožen.

Blisk je z desetimi borci obkolil delavnico. Komisar je potrkal na vrata, Blisk pa je ostal zunaj in opazoval moža skozi okno. Mož je nekaj pilil. Ko je zaslišal trkanje, je brž odprl skrivni predač in nekaj vtaknil vanj.

Potem je vstopil tudi Blisk. Mož ni bil presenečen nad obiskom. Vprašal jih je, če so od brigade, ki je prišla čez reko. Sumljivo jim je bilo, da je tako dobro obveščen. Šele ko so ga aretirali in zvezali, se je možu zarisala na obraz tesnoba. Razočaran jih je vprašal, če morda niso partizani. Takoj je odprl predač. V njem so odkrili zapirane od mitraljezov. Povedal je, da pripadajo Kokršemu odredu, ki mu popravlja vse orožje.

Vzeli so ga s seboj in ga v taborišču zaslišali. Tova-

riši iz odreda so povedali, da je mož nepogrešljiv orožar in najboljši svetovalec na tem območju. Edini njegov greh je bil, da je hodil z dekletom, ki jo je včasih obletaval predsednik gospodarske komisije, potem pa jo je pustil. Ko se je dekle zbližala s strojnikom, se je predsednik premislil in bi jo bil rad spet pridobil zase... Po vsem tem so orožarja spustili in aretirali terenca.

V zgodnjem jutru so se na željo sekretarke umaknili iz gozda in odšli naprej, proti gorovju. S seboj so peljali za tretjino bataljona neoboroženih novakov, ki so jih nabrali po bližnjih vaseh. Ustavili so se v samotnem zaselku, kjer so prav tako mobilizirali vse mlade fante in može.

Blisk in Karel, ki ju je nočni marš precej zdelal, sta legla, bataljonski komandant Janez in Marjanca sta šli s skupino mitraljezov v zasado na cesto, Marku pa je naročil Karel, naj ga nadomešča.

Marko je malomarno prikimal, razgrnil po mizi zemljevid in dejal dežurnemu, da zastopa komandanta. Komaj je Karel zatisnil oči, so se že začele vrstiti matere in žene mobiliziranih s prošnjami, da bi jih pustili domov. Marko se je čahal po kocinasti bradi in se delal važnega. V rokah je vrtel svinčnik, nekaj skrivnostno čečkal in od sile potrpežljivo poslušal prošnje, kimal, ugovarjal in obljubljal. Izgovarjal se je pri vseh enako, da razume, toda kaj more, ko so napravili seznam terenci. Sicer pa — je dejal — če ne bi šli fantje s partizani, bi jih mobilizirali Nemci ali belgi.

Ženske so jokale in kmalu omehčale Markovo srce, da je začel obljubljal. Prinašale so mu steklenice žganja — zdravila proti prehladu — pa tudi kruha, mesa in klobas. Vsaki je dejal:

„No dobro. Obljubim vam, če boste tiho. Samo vašega bom spustil, toda šele ponoči, da ne bodo videli drugi, ko bomo odšli naprej.“ Govoril je tiho in zaupljivo polagal prst na usta. Po vasi se je naglo razširil glas o dobrošč-

Gradnja elektrarn na Dravi

Po 50 letih torzna dvojezičnost

DR. JANKO JERI

Medtem ko gredo dela na gradbišču dravske elektrarne Rožek—Št. Jakob že proti koncu, pa so na gradbišču nove dravske elektrarne pod Humberkom že pričeli z betoniranjem novega jezua. Ni še dolgo tega, ko so prevrgli strugo Drave (meseca marca) in tako ustvarili pogoje za izgradnjo nove centrale. 130 delavcev, opremljenih z najsodobnejšimi stroji s skupno zmogljivostjo 6500 konjskih sil, je trenutno v akciji na tem gradbenem odseku. Predvidoma do aprila 1975 bo tudi ta centrala začela z obratovanjem.

V Rožeku je trenutno zaposlenih 500 ljudi in večje število gradbenih strojev s skupno zmogljivostjo 23.000 konjskih sil. Gradbišče v Rožeku je razdeljeno na dva gradbena odseka,

katera povezuje prekop, ki bo v bodoče (ko bo elektrarna delovala) trg Rožek z vasi Breg, Dule in Broje spremenil v otok, ki bo dosegljiv samo preko štirih mostov. Tok stare Drave, ki teče v velikem loku okoli omenjenih vasi, bo povezan s prekopom, med vasi Šmartno in Reka. Na zgornjem odseku prekopa pri Šmartnu so betonska dela tik pred zaključkom, medtem ko so na spodnjem delu, kjer bo stala elektrarna, v največjem razmahu. Strojni oddelek, kjer bosta nameščeni obe turbini, je že gotov. Na zgornjem delu prekopa v Brojah pa trenutno asfaltirajo dno in bregove prekopa.

Obe elektrarni bosta stali skupno okoli 2 milijardi šilingov. Do 30. junija je bilo za rožeksko elektrarno

porabljenih 570 milijonov šilingov, kar je nad polovico skupnih stroškov, za boroveljsko pa 137 milijonov šilingov ali 15 odstotkov celotnih stroškov. Skupna zmogljivost obeh elektrarn bo znašala 156.000 kWh (Borovlje 76.000, Rožek 80.000). Če bodo dela v Rožeku še naprej tako hitro napredovala kot do sedaj, potem bo elektrarna predvidoma v enem letu pričela z obratovanjem.

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu

vabi na

KULTURNI VEČER

v soboto 29. julija 1972 ob 20. uri v gostilni pri Seherju v Velinji vasi.

Sodelujejo:

- Moški in mešani zbor SPD „Bilka“
- Folklorna skupina „Planina“ iz Sel
- Šaljivec Franc Gasser

Po koncertu plesna zabava, pri kateri igra domači ansambel iz Bilčova.

Obisk slovenskih planincev

Minulo soboto je slovensko planinsko postojanko „Koča nad Arihovo pečjo“ na Bleščeči obiskalo okoli 80 planincev, pripadnikov Planinskega društva Mozirje iz Slovenije.

Na svojem izletu po Koroški so obiskali tudi slovensko planinsko kočo ter je večina izletnikov prvič videla edino slovensko planinsko postojanko v zamejstvu. Žal jim vreme ni bilo naklonjeno, saj je ravno ob njihovem prihodu začelo rahlo deževati, tako da ni bilo mogoče bližnji izlet k Arihovi peči. Pri sproščenem petju je hitro minil kratko odmerjeni čas. Pred odhodom je vodja izleta poklonil Slovencem planinskemu društvu v spomin lepo barvaslo sliko, ki predstavlja Logarsko dolino. Slika že krasno dnevno sobo in živo spominja na mozirski planince.

Pozno popoldne pa so obiskali kočo tudi jeseniški gorski reševalci, ki so na avstrijski strani Kočne (Struške) iskali že pred mesecem pogrešanega domačina iz Jesenic. Žal so bila do sedaj vsa prizadevanja, da bi našli pogrešanca, brez uspeha. Tudi pri nas na Koroškem je bil pred dvema letoma podoben primer. Neki nemški državljan je bil več kot mesec dni pogrešan. Našli so ga mrtvega v dolini Rdečice v bližini Področice. V bližini istega kraja so lansko leto prav tako našli popolnoma obnemoglo ženo, ki je sledila neki stezi, ki ni bila markirana.

V obeh primerih sta se turista

izgubila samo zaradi tega, ker poti niso bile markirane. Kljub temu pa večji gozdni posestniki iz nerazumljivih vzrokov skušajo zabraniti markiranje poti, ki so itak zarisane v specialkah. Vse planinske organizacije so brez razlike moralno zadolžene, da se borijo proti takšnim nepopularnim naziranjem raznih gozdnih lastnikov, prav gotovo ne koristijo svojemu ugledu, še manj pa varnosti številnih turistov.

Nova pridobitev za planince

Glocknerleitl, kakor se imenuje stromo snežišče, ki se vleče od Adlersruhe pa skoraj do vrha Malega Kleka, je bil zdaj opremljen s kovinskimi drogovi, ki bodo pri nadaljnjih pristopih na Veliki Klek igrali posebno vlogo. Glocknerleitl in mehkega snegu ne predstavlja nobene nevarnosti, če pa je poledenel, zahteva tudi od izurjenih alpinistov posebno previdnost, kajti že večkrat je prišlo v tej poledeneli strmini do smrtnih nesreč. Na poledenem Glocknerleitlu obstoja velika nevarnost padca, pri katerem gornik nima možnosti, da bi se še mogel ujeti, še manj pa, da bi tovariš z vrhovo iz prostega stojišča mogel prestopiti njegov padec. Naveza je v tem primeru zapisana pogubi. Poleg tega obstoja še nevarnost megle, ki planincem brani sestop v kočo na Adlersruhe. V megli se večkrat zgodi, da se planinci dolgo izgubljajo po strmih pobočjih Glocknerleitla.

Vodja beljaške reševalne postaje Avstrijske gorske reševalne službe Karl Kuchar, znan kot pobudnik za

postavitev bivaka (leta 1958) v ledeni puščavi visoko pod Velikim Klekom, je tudi tokrat dal pobudo za zavarovanje Glocknerleitla. Skupno z vojaščino in ob sodelovanju helikopterja so gorski reševalci že lansko leto pričeli s transportom materiala, pred nedavnim pa je bila v ponovni akciji naprava končana in predana svojemu namenu.

Novo varovalno napravo sestavlja jo v led zabiti kovinski drogovi, ki niso samo v pomoč pri orientaciji v megli, temveč tudi odlično služijo navezam kot varovanje. Ker spada Veliki Klek tudi v sestav gorske transverzale prijateljstva, je pričakovati, da bo od letos naprej omenjeni vrh še bolj obiskan. Tudi Slovensko planinsko društvo v Celovcu ima v svojem programu obisk Velikega Kleka, po vsej verjetnosti še letos v jeseni. Nova zavarovana pot preko strmega Glocknerleitla je vsekakor velik doprinos za lažji in varnejši, hkrati pa tudi zanimivejši pristop na najvišji vrh Avstrije.

Eden izmed bistvenjših premikov na manjšinskem torišču (vključno mnogim mentalnim rezervacijam tudi v našem srednjeevropskem trikotu srečanja treh narodov, treh kultur in civilizacij) je bil v minulih letih tudi v tem, da te občutljive in kompleksne problematike splošno ne pojmujejo kot zgolj politično ali mednarodno vprašanje, marveč da jim danes poleg teoretikov, strokovnjakov, kulturnih ustvarjalcev tudi progresivno usmerjeni politiki vsaj enakovredno pripisujejo širši humani, moralni pomen. In v skladu s tem osnovnim izhodiščem (upoštevajoč seveda koroško preteklost in vsakdanjost): nemoralno je svojemu bližnjemu, se pravi sodržavljanu druge narodnosti, jezika, zanikati oziroma odvzeti tisto, kar osebo zase šteje kot nedotakljivo, samo po sebi razumljivo. To pa ne glede na mednarodne pravne in druge finese enako velja za odnose med državami, narodi, narodnimi manjšinami in seveda tudi za občutljiv splet stikov, občejanja med manjšino in tako imenovanim večinskim narodom v posameznih državah. Kakor ni matematične (kvantitativne) morale, če še to obnovim iz svojega zapisa o koroških zadevah pred petimi leti, tako tudi ni mogoče prej omenjenega načela vsebinsko, po kakovosti širiti in krčiti zavoljo števila pripadnikov kake manjšine, saj se danes progresivno usmerjena (ne samo, marksistična) manjšinska doktrina strinja, da je za ohranitev in nemoten razvoj (posebej še za preprečenje usihanja in narodnostnega odtujevanja) nujno razvejeno posebno manjšinsko varstvo, skladna ogrlica normativnih in drugih stvarnih ukrepov (na gospodarskem in socialnem ter kulturnem področju), ki naj bi prizadeto manjšino učinkovito zavarovala tudi pred „nehotenim nasiljem“ tako imenovane večine.¹

Dvojno merilo

Strokovnjak ali politik, ki skuša izluščiti temeljne koncepte manjšinske politike druge avstrijske republike, mora poleg razčlenitve njene gnanja do sodržavljanov slovenske in hrvaške narodnosti še posebej po podpisu avstrijske državne pogodbe (15. maja 1955) enakovredno upoštevati tudi temeljne koncepte, metode, ki jih je uporabljala avstrijska politika in diplomacija pri urejanju narodnostnega statusa avstrijske manjšine na Južnem Tirolskem. V tem okviru se lahko primerjalno omejimo le na nekaj osrednjih značilnosti iz avstrijsko-italijanskega spora glede razlage in uveljavitve sporazuma De Gasperi—Gruber iz septembra 1946. Na prvem mestu velja omeniti, da je avstrijska republika za svojo manjšino vztrajno in nepopustljivo terjala ne samo do potankosti podrobno sistematizacijo manjšinskega varstva, ampak tudi učinkovite interne in mednarodne garancije za izvedbo in spoštovanje nove normalne ureditve položaja avstrijske manjšine v bozenski pokrajini. Pred leti sprejet paket ukrepov pa skupaj z že prej uveljavljenimi normami (po letu 1945) po svoji vsebinski razsežnosti precej presega tradicionalne predstave o kulturno-jezikovni avtonomiji, saj se je narodnostna zaščita, če to tako splošno opredelim, korenito premaknila tudi na gospodarsko in socialno področje ter zagotovila samoodlobo prizadevanj manjšine tudi glede nekaterih ključnih vprašanj, ki so življenjskega, bistvenega pomena za razvoj manjšine.

Še nekaj, kar se mi ne zdi nič manj važno, še posebej tudi v primerjavi s trenutnim položajem naših sonarodnjakov na Koroškem. Conditio sine qua non avstrijske strani je bil, da mora s slehernim posameznim ukrepom soglašati predvsem prizadeta manjšina sama in je bila usoda paketa odvisna od privolitve kvalificiranih predstavnikov nemške manjšine, ki pa je že prej enakovredno in odločilno sodelovala v posameznih fazah pripravljanja prej omenjenih ukrepov in zakonskih predpisov.

Se nadaljuje

¹ Prava in „manjšinska“ demokracija, „Sodobnost“ št. 7, 1967

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — T

nem poveljniku. Dežurni je imel ves dopoldan opraviti z ženskami, ki so obiskovale komandanta z darovi v cekarjih. Gora klobas, šunk in kruha je rasla. Šteklence pa so izginjale kar pod klop.

„Biti poveljnik ni samo častna zadeva, temveč tudi zelo donosna!“ je premišljeval Marko in si z robcem brisal naočnike, ki jih je uporabljal samo za posebne priložnosti. Ker so naočnike nosili večidel izobraženci, je mislil, da napravijo človeka mnogo pametnejšega, vsaj na videz.

Ko se je Karel naspal in se vrnil v hišo, je Marko odpravil zadnje stranke. Oči so mu motno sijale. Skušal se je zadržati, da bi poročal, pa so mu kolena klecnila in koščeno zadnjico mu je zaneslo na klop. Blisk in Karel sta debelo gledala. Naposled sta le doumela, od kod vabljivi in vznemirljivi duh po suhem mesu, ki ju je spominjal na veliko noč v kmečkih hišah.

„Ni prav, kar si storil; zlorabil si položaj in ogoljufal si ljudi,“ se je razjezil Karel, ko je Marko povedal, kako je bilo. Minercu pa je zameglila globoko udrte oči turobna užaljenost.

„Misliš sem, da te bom razveselil. Nikoli več ne prevzamem poveljstva! Kar imej ga, dokler ti ga ne bodo vzeli! Mene je vse v življenju goljufalo, jaz pa nikoli nikogar. Za vaše prestradane trebuhe skrbim, vi pa takole... Ljudje so mi sami dali. Nikoli v življenju nisem videl take gore klobas ne imel toliko žganja. Prav nič nisem lagal. Kaj morem za to, če sem prišel pred nočjo ob oblast! Sami sebe so prevarali!“

Marko je pobral svojo torbo s plastikom in stopil proti vratom.

„Marko, spremeniti boš moral položaj. Ti bi bil dober divizijski intendant,“ ga je skušal potolažiti Blisk. Tudi Karel se je že pomiril.

Markov plen je izročil bataljonskemu intendantu. Bataljon je večerjal že popoldne. To je bila pravcata pojedina... Iz vasi pa so se odpravili že pred mrakom, tako da Marku ni bilo treba držati obljub...

32

Naslednjo noč so napadli žandarmerijsko posadko v večji vasi pod gorami. Od terencev so izvedeli, da so žandari nebudni, da imajo enega samega stražarja. V svitu mesečine so se bližali vasi v treh bataljskih kolonah. Čudna tišina je Bliska vznemirjala — bilo je slišati le enakomerno drsenje nog po poletni travi.

Izdajalca v bataljonu še niso odkrili. Študent je ostal v bataljonu, čeprav mu Janez ni zaupal.

V vas so se priplazili skrivoma in se strnili okoli rahlo osvetljenega poslopja. Še preden pa je Marku uspelo vžgati tempirano mino, da bi jo dva od njegovih fantov nesla k zidu postojanke, se je dremajoča noč prebudila — iz oken postojanke in iz hiš sredi vasi je švignil raj raket. Nastal je kratek, trepetajoč dan, črne line bunkerjev so oživele in napadalci so se znašli v strahovitem križnem ognju.

„Izdajal!“ je zarjul Marko. Vsi so polegali in odgovarjali z orožjem. Še pred ukazom za umik so se napadalne skupine raztepeno umikale iz vasi. Karel je spoznal, da je presenečenje spodletelo. Torej jim ne kaže drugega kot umakniti se. Orožje je zabobnelo tudi na robu mesta pod hribovom. Vedeli so, da je sovražnik napadel zasedo, ki naj bi bila zajezila pot enoli iz druge, močnejše postojanke.

Zbrali so se na obronku vasi in ugotovili, da Janeza ni med njimi.

Janez se je bil ob nenadnem napadu vrgel v zaklon in spustil rafal. Borci so se razpršili po borjačih in vrtovih.

Iz cestnega jarka je preskočil k hišnemu voglu, se pritisnil ob zidu in nameril brzostrelko v okno, od koder je težka strojnica bruhala snope žarečih krogel.

Ni še izpraznil šaržerja, ko je dobil strel v hrbet. Bil je to močan, skeleč udarec, ki bi ga bil zbil na tla, da se ni ujel za zid. Ob hrbenici ga je zapelo, bolečina se je razlezla v trebušno volilno. Z roko se je zgrabil za trebuh in zakolovratil čez cesto na vrh med sadno drevje. Tema je bila vse bolj gosta. Mukoma se je vlekel skozi travo, proč od postojanke. Sredi žvižganja krogel se je počutil tako pošastno osamljen, da še krikniti ni mogel.

Z zadnjimi močmi se je pricijazil do konca vrta. Oprjel se je drevesa in ob njem zdrnil v travo. Odpel je pas in zatipal spolzko, toplo kri, ki mu je vrela med prsti, pa zevajočo rano, iz katere je lezlo črevesje. Z dlanjo ga je potisnil nazaj in obšla ga je groza. Začutil je vrtoglavo in slabost. Streljanje je ponehaval. Na cesti je slišal korake in nemško govorico, potem pa je vse zamrlo. Obesil si je brzostrelko na hrbet in se plazil po fleh čez vrt. Naposled se je zavlekel v grmičevje na robu. Če se je le malo premaknil, ga je grozno zabolelo, kot bi ga žagali na dvoje. Kaplje potu so mu brazdale lica. Toda lezel je naprej, proti svojim, dokler ni omagal. Za njim je ostala krvava sled na polomljenih bilkah.

„Umrli bom sam, zavržen... Lahko me staknejo Nemci... Tudi Marjance ni... Ona me ne bi pustila...“ Ob misli nanjo je postal mehak. Od bolečin je stiskal zobe in oči so mu oblivale solze. „Pustili so ranjenega poveljnika,“ je pomislil z grenkim razočaranjem. „Kdo ve, morda me je ustrelil kak špijon.“ Takoj se je spomnil na študenta in še na enega, ki mu ni bil prav nič všeč. Hudo mu je bilo žal, da ju ni dal pravočasno pospraviti.

Rano si je še kar mašil z roko Strahoma je čutil, kako polzi kri izza prstov. Če bi bila Marjanca tu, bi ga takoj

Maščevanje s svincem

Talmage Powell:

Bila je poročna noč Joeja Edgerlyja. Sedel je na robu razkošne postelje v motelu in držal glavo med dlani. Bil je visok, vitek in močan mož v novi pižami. Vpraševal se je, če je kdo med hotelskimi gosti slišal krik njegove žene ob prvem dotiku.

Poročna noč.

Ona je mirno ležala v postelji. Žal mi je, Joe, je rekla z odsotnim glasom.

Počasi je obrnil glavo in jo pogledal. Oči so ga skelele: Njeno telo v finem perilu je bilo čudovito. Imela je lep obraz, lepšega ni Joe še nikoli videl. Plavi lasje so oblikovali zlati venec na beli blazini.

Gledala je skozi okno v noč.

„Ni važno,“ je on odgovoril. A bilo je zelo važno. Ni vedel, kaj bi rekel.

Nehala je jokati. Postala je neobčutljiva.

„Joe, ne smel bi me pustiti, da sem vpila. Moral bi mi na kak način zabraniti.“

„Pozabiva, kar se je zgodilo,“ je rekel.

„Nisi prva nevesta, Dusty, ki se prvokrat ustraši.“

„Ne bi ti smela nikoli dovoliti, da bi mislil na ženitev,“ je odgovorila.

Domislice

- Vsaka ljubezen, tudi najčistejša, ima izvor v čutih. Mnogo bolj si pri tem seveda misli, da ljubi edino s srcem. V glavnem namreč občutimo samo učinke ljubezni in se ne poglobimo v njene vzroke.
- Strast do vladanja je najstrašnejša bolezen človeškega duha.
- Kadar pišemo o ženah, je treba pomočilo pero v mavrico na nebu, črke pa osušiti s prahom, ki ga nosijo metulji na svojih krilih.
- Raje imam norost, ki me veseli, kot izkušnjo, ki me žalosti.
- Ljubezen je najprej pogled, potem nasmeh, beseda, obljuba, srečanje.
- Zanimivo je, da ravno v prazno glavo ničesar ne spraviš.
- Vsaka komedija, v kateri je igral, je bila drama za ustvarjalca in tragedija za publiko.

Dusty. „Samo trpel boš z menoj. Ni sem vredna biti tvoja žena, Joe... Jaz nisem nedolžna.“ Zadnjo besedo je izgovorila skoraj šepetaje.

Joe ja začutil, kako mu trzajo mišice na obrazu.

„Kdo je bil, Dusty?“

„Joe... prosim te.“

„Kdo je bil?“ je silil Joe.

„Imenuje se Radford.“

„In ti... ti si ga ljubila, tega Radforda?“

„Nisem ga nikoli prej videla, do tistega dne, Joe.“ Zdelo se je, da s težavo trga besede iz sebe. „Tri leta je od tedaj, ko sem živela v Cotterwillu. Bilo je močvirje, daleč od mesta. Moja mati me je opozarjala, naj ne hodim tja. A meni je močvirje ugajalo s svojimi starimi drevesi, s stoječo vodo. V bližini je stala kočica. Tisti dan sem bila utrujena in sem stopila noter. Koča se mi je zdela nenaseljena. Bil je tam star divan in vegasta miza. To je bilo vse pohištvo.“

Radford je vstopil, ko sem bila tam...“

„Stari potepuh,“ je zamrmral Joe.

„Ne, ni bil star,“ je rekla Dusty. „Bil je mlad. Če bi bil lepo oblečen, bi bil celo lep mož. Toda bil je umazan. Živel je kot žival. Razložila sem mu, da sem vstopila v kočico po pomoti.“

Obmolnila je, primanjkovalo ji je zraka. Joe je nepremično strmel vanjo in neznosno trpel. Vsaka beseda mu je padala v srce kot krogla.

„Povedal mi je,“ je nadaljevala Dusty, „da prihaja v kočico vsako pomlad, preden gre v Florido beračit. Sprva se ga nisem bala. Ni se izražal kot kak berač. Začela sem se celo vpraševati, kaj ga dela tako čudnega, kako more biti človek, ki zna tako dobro govoriti, berač brez doma in brez cilja.“

„In tako si ostala in se pogovarjala z njim?“

„Da, in potem ko sem hotela oditi, me je pogledal. Imel je prisiljen nasmeh in mi rekel, da je prežgodaj da odidem. Tedaj sem se prestrašila. Približal se mi je in me prijel za rameni. Zakričala sem, on pa se je smehljaj. Nihče ni mogel slišati mojega vpitja.“

V Joejevi glavi je šumelo s tako napetostjo, da se je bal, da bo izgubil ravnotežje in padel s postelje. Vstal je, si prižgal cigareto in začel hoditi po sobi sem ter tja.

Ona je nepremično ležala in držala roki na očeh. „Hotel si vedeti, Joe.“

„Bolje tako,“ je odgovoril.

„Sedaj si ves vznemirljen.“

„Ne, nisem.“

„Ne taji, Joe! Pogrešila sem, vse je moja krivda. Moral bi sedaj oditi in se nikdar več ne vrniti k meni.“

Joe je legel, pokadil cigareto in ugasil luč. Dusty ob njem je bila negibna. Kmalu pa sta oba ugotovila, da hlinita spanje.

V uradu je bil miren in resen. Ko-

Strašno je ljubosumna. Zaklinjam se — nobenih razlogov nima za takšno obnašanje. Toda ljubosumje je bolezen, za katero niso potrebni nobeni vzroki. Z njo se človek rodi. Ko pa se vmešajo še zunanji faktorji, polnej je ni za prenašati. Meni se je to zgodilo. Anonimni obrekovalci ji je s telefonom sporočil, da me je videl z neko plavalasko. Od takrat se je njena budnost podvojila. Moja odvetniška služba je zahtevala, da tudi po kosilu odpotujem iz mesta. Pred odhodom ji moram reči:

— Odhajam k Jonesku, k Popesku in k Dimitresku. Zvečer ob desetih bom doma.

In odidem Komaj vstopim pri Jonesku in rečem „Dober dan“, se že oglasi telefon. Jonesko dvigne slušalko in reče: „Halo! Da!“ Potlej se obrne k meni in reče: „Tebe želijo.“

Da, to je ona! Sprašuje me, kam sem dal drugi del knjige Družina Tibault. Povem ji.

Čez eno uro pridem k Popesku. Čez pet minut zavoni telefon. Popesku odgovarja: „Halo?... Da!“ In mi pomoli slušalko. Bila je ona. Vpraša me, koliko je ura, ker se je njena ustavila. Jaz pa zagotovo vem, da ima uro popolnoma v redu, vendar se zaradi tega nisem mogel jeziti, ker me je Popesku opazoval. Rečem ji, koliko je ura in odložim slušalko. Potem me zanese še k Dimitresku. Komaj se pojavim med vrati, mi že sporoči:

— Išče te žena. Takoj ji telefoniraj!

Telefoniram ji. Nervozno me vpraša:

— Kje si bil doslej? Zakaj si zakasnil?

Res je — zakasnil sem četrt ure.

— Trolejbus je bil prepoln! Moral sem čakati na postaji.

— Do Dimitreska se lahko odpelješ z avtobusom številka 83! — mi nasprotuje. — Na tej liniji ni nikoli gneče.

Draga moja, zamudil sem četrt ure. Ali se lahko zgodi kaj v četrt ure?

Ugotovi, da imam prav in molči. Jaz pa nadaljujem:

— Zakaj si rekla, naj se ti oglasim s telefonom?

— Kupi kruh!

Jaz pa vem, da imam doma dovolj kruha. Morala je nekaj reči. Zato se doma vedno nabere več kilo-

Sadi Rudeanu

Ljubosumnost

gramov starega kruha in moram zato jesti tri dni stare skorje.

Pred približno štirimi leti sem se dogovoril, da bom svetovalec v nekem podjetju v Ploestu, samo nekaj ur tedensko. To so bili dnevi: ponedeljek, sredo, petek. Ni bilo težavno. Pot do tja ni bila daleč, poleg tega mi tja ni telefonirala, ker bi bili takšni razgovori predragi. Sicer pa ona točno ve, da imam v tem meslu premalo časa, saj mi predavanja vzamejo ves čas bivanja v mestu. Poleg tega je v začetku nekajkrat šla z menoj, da bi se prepričala, kako je z mojimi predavanji. Kasneje me je ob vsakem odhodu spremljala na Severno postajo. Zvečer, petnajst minut po prihodu vlaka, sem moral biti doma. Bog ne daj, da bi imel vlak zamudo! Enkrat je imel zamudo. Ni mi verjela, marveč je telefonirala na informativni urad in šele po razgovoru me je pustila na miru.

Strašno življenje imam. Tisti, s katerimi imam službene slike, so se že navadili na telefonske pozive in se mi mirno smejejo pod nos. Sram me je pred njimi. Jaz pa ji kar naprej povem, kam grem, kakšno delo me čaka, vse, vse ji povem. Samo ene stvari ji doslej še nisem povedali: da že dve leti ne predavam več v Ploestu.

Ona me še naprej spremlja na železniško postajo. Ko se vlak premakne, ji pomaham z roko skozi okno, potlej pa na prvi postaji izstopim. Zvečer sem ob določeni uri že doma. To je vsak ponedeljek, sredo in v petek. Pri tem imam samo eno skrb: vedno, preden zavijem domov, vprašam informativni urad, če je imel morda vlak iz Ploestija zamudo.

Kajti, če bi prišel domov prej, preden pride vlak, bi bilo vsega konec. Z mano bi bil konec!

Strašno, ta ljubosumnost! Priznajte, da živim težko življenje!

Anekdoti

MUCENICA

„Komu ste dolžni zahvalo za priljubljenost, ki ste je deležni po svetu!“ je neki italijanski reporter vprašal filmsko igralko Claudio Cardinale.

„Terorju! Producent Cristaldi mi predpisuje lepotočenje in oblačenje, vsakdanji jedilnik in moško družbo po svoji izbiri.“

USTVARJALNOST

Ameriški književnik William Saroyan je povedal tale zanimiv stavek o ljudeh svojega poklica:

„Noben pisatelj ne ve, čemu piše. Vendar pa vselej hudo rad ustvarja videz, da to ve...“

je iskal pot do nje, ko jo je našel, je bilo že pozno popoldne. V vlažnem toplem ozračju je šumelo od žuželk. Končno je dospel. Ustavil se je. V pasu ga je težil samokres. Počasi si je obrisal pot s čela in nato nadaljeval.

Vrata v kočico so bila odprta. Notri je videl moža, ki je pripravljaval drva. Joe je vstopil. Mož se je ozrl in ga gledal. „Dusty mi ga je bila dobro popisala,“ je pomislil Joe. Bil je mlad, celo lep, če bi bil dostojno oblečen, le na obrazu je imel neko kruto potezo.

„Pozdravljen!“ ga je ogovoril Joe. Lastni glas se mu je zdel tuj.

„Kaj hočete?“ se je zadržal mož.

„Ste vi Radford?“

„Da, in potem? Ste od policije?“

„Ne.“

„Kaj pa iščete?“

„Vas, Radford, iščem.“

„Tu sem.“

„Vem, da pridete sem vsako pomlad.“

„In potem? Saj kočica ni od nikogar.“

„Res je.“

Radford je imel priprte oči in na obrazu se mu je pokazalo nezaupanje. „Niste ne lovec ne ribič, ki je zašel. Niste jima podobni.“

„Nisem bil na lovu in ne lovim rib, iskal sem samo to kočico.“

„Iz kakšnega vzroka?“

„Upal sem vas najti.“

„In zakaj, saj vas ne poznam.“

„Ne, me ne poznate. Vem pa, da imate navado ustaviti se tu kak teden, preden greste na sever.“

Radford ga je začudeno pogledal. „Ste kar dobro informirani o mojih navadah.“

„Da, zelo dobro.“

„Ne maram ljudi, ki se vtikajo v moje zadeve, ne takih, ki me gledajo kot divjo zver. Povejte vsaj, kdo ste?“

„Moje ime vam ne bi nič povedalo.“

„Torej? Čemu ste prišli sem?“

„Vi poznate mojo ženo,“ je rekel Joe.

Radford ga je izzivalno pogledal. „Ne zdi se mi mogoče. Jaz sploh ne obiskujem vaših krogov. Se sploh počutite dobro?“

„Prav dobro se počutim. Poznali ste jo, preden sem se poročil. Ime ji je Dusty.“ In pazljivo je opazoval Radforda.

„Nobene žene ne poznam s tem imenom,“ je odgovoril Radford.

„Vaš obraz govori drugače. Vaš obraz pravi, da lažete.“

„Mislim, da bi bilo bolje, če izginete,“ je zavpil Radford.

Joe je tedaj izlekel izza pasu revolver.

„Prišel sem, da vas ubijem, Radford, za to, kar ste storili.“

Potne kapljice so se pojavile na čelu moža. Umikal se je ritensko. Z nogo je zadel ob divan in se nanj sesedel. Obraz mu je postal popolnoma siv in zdelo se je, da se bo onesvestil.

„Vas lahko prosim, da me poslušate?“

„Ne!“ je suho odvrnil Joe.

„Potem pa pojdit k vragu! Samo da ona ni vredna.“

„Molčite!“ je zavpil Joe.

„Vi molčite, prekleti! Zapičili ste si v glavo, da me boste ubili... toda prisegam vam, da bo ona razočarana, ko bo prišla sem spomladi.“

„Spomladi?“ je začudeno vprašal Joe.

„Da... Vedno se je vračala od takrat. Vsako leto. Mogoče ji ugaja ponoviti prvo preizkušnjo. In vsakokrat ji moram zamašiti usta, da ne rjove.“

Joeja je obilaval mraz in vročica obenem. „Vi lažete, Radford!“

„Prav! Sem lažnivec... Je zaman, da vas skušam prepričati.“ Radford je mirno sedel na divanu... Joe je pogledal orožje, ki ga je držal v roki naperjenega vanj in opazil, da se brez njegove volje počasi niža, dokler ni bila cev obrnjena na tla.

„Mogoče pa je odkrit,“ je pomislil... „Morda je res, da se vrača sem vsako pomlad... Dusty prihaja v kočico in Radford jo tu pričakuje. Vendar to ni mogoče,“ si je rekel. Misli je na Dusty, da ne bo več prišla, saj kar mu je povedal Radford, je nemogoče, je laž. Zopet je dvignil samokres na moža, ko se je zaslišal klic:

„Radford!“

Bil je glas Dusty. Joe je šel proti vratom in pogledal na stezo. Njena postava se je v mraku komaj videla in tudi ona ni mogla razločiti moža na vratih. Ustavila se je in še enkrat poklicala.

„Komaj sem se oddaljil od doma, je že prišla sem,“ si je dejal Joe. Dvignil je samokres in sprožil. Samo lahek krik in Dusty se je zgrudila.

Po strelu je zavladal v močvirju trenutek popolne tišine.

JUGOSLAVIJA
PREMAGALA AVSTRIJO

Ob koncu preteklega tedna je bil na Reki meddržavni dvoboj ženskih atletskih reprezentanc Jugoslavije in Avstrije. Na stadionu na Kantridi je po hudem boju zmagala jugoslovanska atletska vrsta z rezultatom 71:64.

V središču pozornosti je bil skok v višino, kjer je nastopila svetovna rekorderka Avstrijka Ilona Gusenbauer in v tej privlačni disciplini tudi prepričljivo zmagala s 185 cm. Mariborčanka Baboškova je s 182 cm potrdila svojo formo, tako da računata na olimpijskih igrah z uvrstitvijo med prvih deset. V izvrstni formi se je pokazala tudi Celovčanka Karoline Käfer, ki je v teku na 400 m skoraj izboljšala avstrijski rekord Marije Sykore (52,7), katero je v Reki ponovno premagala. Käferjeva pa je tudi izdatno pripomogla, da se je v Reki izboljšal državni rekord v štafeti 4x100 m (45,7 sek.). Celovška olimpijska tekmovalka je tekla tudi v zmagoviti štafeti 4x400 metrov. Za Avstrijo sta zmagali še Langhans v teku na 100 m z ovirami in Signoretta v metu diska. Od koroških atletinj, izvzemši Käferjevo, nobena ni dosegla svojih dobrih rezultatov iz avstrijskega lahkoatletskega prvenstva, ki je bilo pretekli teden na Dunaju.

Zanimivo je tudi dejstvo, da evropska rekorderka iz Jugoslavije Vera Nikoličeva v teku na 800 m zdaleka ni dosegla za njo razveseljivega rezultata, vendar je zmagala s časom 2:04,0.

MERCKX ZMAGAL NA „TOUR“

Najznamenitejša in ena najtežjih kolesarskih dirk „Tour de France“ se je v nedeljo končala v Parizu s končno zmago nekronanega kralja kolesarjev Belgijca Eddija Merckxa. Belgijski šampion, ki je bil na letošnjem tekmovanju brez konkurence, je z zmago v nedeljo najdaljšo kolesarsko dirko profesionalcev že četrty zaporedoma odločil v svojo korist in tako izenačil rekord Francoza Jacquesa Anquetila. Merckx si je zagotovil zmago že po prvih etapah, v nedeljo pa je potrdil svojo premoč tudi v zadnji etapi, ko je zmagal na 42 km dolgi poletaji v vožnji na kronometer. Največ smole na kolesarski dirki po Franciji je nedvomno imel francoski kolesar Cyrille Guimard, ki bi bil edini zmagojen dvoboja z Merckxom, a je zaradi poškodbe na kolenu moral predčasno končati dirko. Do tega časa je Guimard vodil po točkovni oceni zdaleka pred Merckxom, športnik Merckx pa mu je predal njemu izročeno nagrado. Guimard je izpadel v zadnji pol-etapi.

Ko je vse kazalo, da bo večno drugouvršeni Francoz Raymond Poulidor ponovno dosegel za Merckxom drugo mesto v končni uvrstitvi, ga je prehitel Italijan Felice Gimondi in ga izpodrinil na tretje mesto. Četrty je postal Belgijec Lucien van Impe pred Nizozemcem Joom Zoetemelkom.

Za 3842 km dolgo „Tour de France“ je potreboval zmagovalec Merckx 108 ur, 17 minut in 8 sekund.

ŠPORTNI KLUB GLOBASNICA
USTANOVljen

Ob ustanovitvi novega športnega kluba je bil v Globasnici mednarodni nogometni turnir, katerega so se udeležila moštva iz Šmihela, Zitare vasi, Mežice in Globasnice. Zmagovalec je nepričakovano postal SK Globasnica, ki je v odločilni tekmi za prvo mesto premagal Šmihel s streljanjem enajstmetrovk. Drugo mesto turnirja je osvojilo nogometno moštvo Šmihela pred Akumulatorjem iz Mežice in Zitaro vasio. Posamezne igre so se končale takole: Globasnica—Akumulator Mežica 2:1, Šmihel—Zitara vas 3:2, Globasnica—Šmihel 1:1.

SK Globasnica bo v letošnjem koroškem prvenstvu igral v 2. razredu, poleg članstva moštva pa se bo prvenstva udeležilo še mladinsko moštvo. Veliko okrepitev novoustanovljenega moštva pomeni pridobitev dveh igralcev Akumulatorja iz Mežice: Kneza in Planinšica. Mlado moštvo se je torej že kar ob začetku oprijelo navade velikih klubov, vendar so bili izdatki za oba igralca prav „amaterski“.

● ŠPORT NA KRATKO

V Vrhu blizu Beograda se je v nedeljo končalo XIII. svetovno prvenstvo v jadrnem letanju. Najuspešnejši jadranci so bili Poljaki in Švedi, Jugoslavlani in Avstrijci pa so želi le delne uspehe. Svetovno prvenstvo v Vrhu je terjalo dve smrtni žrtvi: smrtno se je ponesrečil Madžar Lajos Warkozi, svojim težkim poškodbam pa je v beograjski kliniki podlegel Kanadčan Wolf Mix.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje: (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Glasba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgled — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 Še vedno priljubljeno — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 Šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 29. 7.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 6.55 Glasbeni mozaik — 7.40 Mednarodni delovni trg — 7.55 Naš hišni vrt — 8.05 Družinski obzorik — 10.45 Naša lepa domovina — 13.30 Poskočno in zabavno — 14.00 Zabavni koncert — 15.00 Popoldanski srečanje — 17.10 Parodično o porodiljah — 17.40 Govorimo enkrat o ljudem — 18.00 Deželni razgled — 18.20 Umetnostna in kulturna kritika — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Koročnice — 19.50 Note in beležke — 21.30 „Ni časa, ni časa...“ — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 30. 7.: 6.10 Igra na orgle — 6.35 Koročnice — 7.40 Veselo nedeljsko jutro — 8.10 Kmetijska oddaja — 8.15 Vsakdo ima svojega konjička — 9.45 Vedno radi poslušamo — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Popoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.05 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.30 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 Radijska igra — 17.05 Tudi to so bili slagerji — 18.00 Ob izvirih Rena — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Deželni razgled — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj.

Ponedeljek, 31. 7.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.00 Poletje, sonce in glasba — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Glasbeni avtogrami — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 Knjižni kotiček — 14.30 Pesniško doživeto Koroška — 14.45 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 15.00 Komorna glasba — 16.15 Za ženo: Opravek z obrtniki — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 Kar radi poslušamo — 18.00 Deželni razgled — 18.45 Oddaja kmetijske zbornice — 19.05 Življenje polno glasbe — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneči operetni vodič — 21.00 Potreba po zdravilnih in medicinski študij na območju Alpe-Jadran — 21.30 Iz avstrijskega glasbenega ustvarjanja.

Torek, 1. 8.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Poletje, sonce in glasba — 9.30 Dežela ob Dravi — 10.00 Vesele note ob petju in glasbi — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 In kaj pravite vi? — 14.30 Predstavljamo vam — 14.45 In ljudje so tako prijetni — 15.00 Ljudske viže — 16.15 Za ženo: Opravek z obrtniki — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 Zabavna glasba — 17.30 Graški kabaret — 18.00 Deželni razgled — 18.45 Oddaja sindikalne zveze — 19.05 Ljudska glasba — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneča alpska dežela — 21.10 Pogovor čez mejo — 21.40 Poskočno zaigrano.

Sreda, 2. 8.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Poletje, sonce in glasba — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Pretežno vedro — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 Zborovska glasba — 14.30 Koroški visokoškolski obzorik — 16.15 Za ženo: Opravek z obrtniki — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Deželni razgled — 18.45 Oddaja združenja industrialcev — 19.05 Kjer prepevajo, tam ostanemo — 19.35 Za prijatelja pianin — 19.50 Note in beležke — 20.10 Radijska igra — 21.10 Pisan venček melodij — 21.30 Zvezne dežele se predstavljajo: Zgornja Avstrijska.

Četrtek, 3. 8.: Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik —

9.00 Poletje, sonce in glasba — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Prišel je čas — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 14.45 Koroška pesem — 15.00 Komorna glasba — 16.15: Opravek z obrtniki — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 Operetne melodije — 18.00 Deželni razgled — 18.45 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 19.05 Avstrijska pihalna godba — 19.50 Note in beležke — 20.10 Koroški hišni koledar — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja.

Petek, 4. 8.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Poletje, sonce in glasba — 9.30 Klavirska dela W. A. Mozarta — 10.00 Od melodije do melodije — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 Poskočno zaigrano — 14.30 Koroški običaji včeraj in danes — 14.45 Koroški avtorji — 15.00 Zborovska glasba — 16.15 Zena v kmetijstvu — 16.30 Otroška ura — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Deželni razgled — 18.45 Oddaja delavske zbornice — 19.05 Robert Stolz dirigira — 19.50 Note in beležke — 20.10 Slavnostne igre v Bregenzu.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 29. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 30. 7.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

Ponedeljek, 31. 7.: 13.45 Informacije — Pesem treh dolin.

Torek, 1. 8.: 9.30 Land an der Drau — Dežela ob Dravi — 13.45 Informacije — Šport od tu in tam — Po lovčevih stezah.

Sreda, 2. 8.: 13.45 Informacije — Sestanek s popevkari.

Četrtek, 3. 8.: 13.45 Informacije — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev (šolska akademija Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu).

Petek, 4. 8.: 13.45 Informacije — Po Komelju na vrhe, čez vrhe v dol.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni torkuro.

Sobota, 29. 7.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Pihalni orkester RTV Ljubljana — 12.10 Pojo naši operni pevci — 12.40 Pa domače — 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji — 15.40 V valčkovem ritmu — 16.40 Orkester Lalo Schifrin — 17.10 Gremo v kino — 17.50 Z ansablom Atija Sossa — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 18.45 S knjižnega trga — 19.15 Zada-vojni Kranjc — 20.00 V soboto zvečer: Olimpijada znanja — Radijski radar — 21.20 Zabavna radijska igra — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 30. 7.: 4.30 Dobro jutro — 6.00 Jutranja kronika — 6.50 Danes za vas — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Veseli tobogan — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Z domačimi ansambli — 14.05 Melodije z velikimi zabavnimi orkestri — 14.30 Humoreska tedna — 15.05 Slovenska zemlja v besedi in pesmi — 16.00 Kako je Trebušnik hodil na Triglav, radijska igra — 16.35 Lepe melodije — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavna glasbena oddaja — 22.20 Godala za lahko noč — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 31. 7.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Glasbena pravljica — 9.40 Revijski orkester Metro-

18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.55 Športni mozaik — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Nakturo — 21.55 Čas v sliki — 22.05 Louis Armstrong.

Petek, 4. 8.: 11.00 Mesto zadržuje dih — 18.00 Živalski vrtni sveta, svet živalskih vrtov — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.55 Jezdec iz Padole — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Arsene Lupin — 21.10 Kdo je bil Che Guevara? — 22.05 Čas v sliki — 22.15 Ni časa za komedije, filmska komedija.

AVSTRIJA 2

Sobota, 29. 7.: 19.00 Vesele ob glasbi — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Pot v življenje — 22.15 Telereprize.

Nedelja, 30. 7.: 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Nedelja v Atenah — 20.00 Vprašanja kristjana — 20.10 Vzgoja — 20.15 Na obisku v Romuniji — 22.50 Telereprize.

Ponedeljek, 31. 7.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Avstrijsko stoletje — 21.15 Kalcij — 22.15 Telereprize.

Torek, 1. 8.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 25 let Dantonove smrti — 20.45 Solnograške slavnostne igre — 21.40 Telereprize.

Sreda, 2. 8.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Hudičovo oko — 21.40 Telereprize.

Četrtek, 3. 8.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Montanistična visoka šola v Leobnu — 20.45 Na obisku pri Olimpiji z Jerryjem Lewisom — 21.55 Telereprize.

Petek, 4. 8.: 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Za konec tedna — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Nibelungi — 21.40 Telereprize.

SLOVENSKO KULTURNO
DRUŠTVO

„Jepa-Baško jezero“

vabi na

VEČER SLOVENSKE PESMI
IN FOLKLORE

ki bo v nedeljo 6. avgusta 1972 ob 20. uri

v Kulturnem domu v Ločah

Nastopajo:

- Mešani zbor SPD „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni, vodi Hanzi Kežar;
- Folklorna skupina KPD „Planina“ iz Sel, vodi Marica Čebul;
- Moški zbor SKD „Jepa-Baško jezero“, vodi Šimej Triesnik.

Prijatelji in gostje prisrčno vabljeni!

pol — 12.10 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 12.40 Igrajo tuje pihalne godbe — 14.10 Ljudske pesmi sveta: Nemčija — 14.30 Voščila — 15.40 Melodije mojstrov lahke glasbe — 16.40 Orkester madžarske RTV — 17.10 Ponedeljkova glasbena popoldne — 18.15 Popevke in plesni ritmi — 18.45 Kulturni glasbo — 19.15 Z ansablom Borisa Franka — 20.00 Operni koncert — 21.30 Tipke in godala — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.15 Zaplešite z nami.

Torek, 1. 8.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Operna matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.20 Orkester Ronald Binge — 9.40 Slovenske narodne v raznih izvedbah — 12.10 Glasbena lirika Lucijana M. Škerjanca — 12.40 Z domačimi godci — 14.00 ansambli — 14.10 Od melodije do melodije — 14.40 Mladinska oddaja — 15.40 iz Bizetove opere „Carmen“ — 16.40 Orkester dunajske filharmonije — 17.10 Popoldanski simfonični koncert — 18.15 V torku nasvidenje — 18.45 Poje Ditka Haberl — 19.15 Z ansablom „Štirje kovači“ — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Nikolaj V. Gogolj: Plašč, radijska igra — 21.30 Lahka glasba — 22.15 S popevkami po svetu — 23.15 Pri mesečini ali ob sveči v čaru čembala.

Sreda, 2. 8.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Počitniški pozdravi — 9.25 Popevke in zvoki — 12.10 iz jugoslovanske operne literature — 12.40 Od vasi do vasi — 14.10 Skladatelji Glasbene Matice in Novih akordov: Jakob Aljaž — 14.30 Voščila — 15.40 Poje mezzosopranistka Eva Novšak-Hauškova — 16.40 Z orkestrom Carmen Dragan — 17.10 Poletno glasbeno popotovanje — 18.15 Igramo za vas — 18.45 Naš gost — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 21.20 Igrajo veliki zabavni orkestri — 22.15 S festivalov jazza — 23.15 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe.

Četrtek, 3. 8.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.20 Orkester norveškega državnega — 9.40 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov: Vojvodina — 12.10 Belokranjska in železberška Rapsodija — 12.40 Igrajo pihalne godbe — 14.10 Pesem iz mladih gri — 14.30 Z ansablom Atija Sossa — 14.45 Mehurčki — 15.40 Poje sopranistka Mirella Freni — 16.40 Z orkestrom Herman Hagedstedt — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Orgle v ritmu — 18.45 Naš podlistek — 19.15 Z ansablom Mojstev Sepeta — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Slika slovenske lirike — 22.15 iz albuma izvajalcev jazza — 22.40 Od popevke do popevke — 23.15 Sodabna poljska glasba.

Petek, 4. 8.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Operna matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.20 Melodije za prijetno razvedrilo — 12.10 Beseda imajo instrumentalni solisti — 12.40 Z domačimi ansambli in godci — 14.10 Mali koncert za mladino — 14.30 Voščila — 15.30 Napotki za turiste — 15.40 Ob lahki glasbi — 16.40 Orkester jugozahodnega nemškega državnega — 17.10 Človek in zdravje — 17.20 Operni koncert — 18.50 Ljubljanski jazz ansambel — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Narodne pesmi iz Argentine — 20.30 Top-pops 13 — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 29. 7.: 17.15 Po domače — 17.45 Koroška Jugoslavija—Bolgarija — 19.15 Mozaik — 19.20 Usodno nebo — 20.00 Dnevnik — 20.30 Zabavno glasbena oddaja — 21.30 Moj prijatelj Toni — 22.40 Kaži pot — 23.00 Poročila.

Nedelja, 30. 7.: 9.00 Madžarski pregled — 9.40 Po domače — 10.10 Kmetijska oddaja — 10.55 Mozaik — 11.00 Otroška matineja — 11.50 Mestece Peyton — 12.40 Kažipot — 18.20 Osejalj veter, ameriški film — 20.00 Dnevnik — 20.30 Ko nisem bil več vojak — 21.15 Glasbena oddaja — 21.30 Športni pregled — 22.00 Poročila.

Ponedeljek, 31. 7.: 16.45 Madžarski pregled — 18.15 Obzorik — 18.30 Kremenčkovi — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.45 Kratek film — 20.00 Dnevnik — 20.35 Izobčenec, kanadska TV drama — 22.05 Kulturne diagonale — 22.40 Poročila — 22.45 Šahovski komentar.

Torek, 1. 8.: 16.15 Madžarski pregled — 18.15 Obzorik — 18.30 Medvedkov godnjavček — 18.45 Mozaik — 18.50 Gostje slovenske popevke 72 — 19.30 Omis — 20.00 Dnevnik — 20.35 Oči brez obraza, francoski film — 22.05 Rodinov pekel — 22.25 Poročila — 22.40 Mednarodno kajaško tekmovanje — 17.20 Šahovski komentar — 18.15 Obzorik — 18.30 Sebastijan in Mary Morgane — 18.55 Mozaik — 19.00 S kamera po svetu: Danka — 19.30 Naši operni pevci: Vilma Bukovčeva — 20.00 Dnevnik — 20.35 Samomrtilec — 21.40 De Gaulle, človek 18. junija — 22.10 Poročila — 22.20 Filmski festival v Pulju.

Četrtek, 3. 8.: 16.45 Madžarski pregled — 18.10 Obzorik — 18.25 Risanec — 18.55 Mozaik — 19.00 Boj za obstanek — 19.25 Jugoslovanska mesta: Niš — 20.00 Dnevnik — 20.35 Vidocq, človek s sto imeni — 21.35 8000 let kulture na jugoslovanskih tleh — 22.00 Vohuni, agent, vojaki — 22.35 Poročila.

Petek, 4. 8.: 16.45 Madžarski pregled — 18.15 Obzorik — 18.30 Veseli tobogan — 19.00 Mestece Peyton — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zadnja priča, poljski film — 22.05 Zabava vas Tom Jones — 22.45 Poročila — 22.50 šahovski komentar.